

Xəbər
Ukraynada azərbaycanlı erməninin evini yandırdı - təhqirə görə
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 dekabr 2018-ci il Cümə axşamı № 261 (7150) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Məmurun ana dilini bilməməsi onun qəbahətidir”

Əli Həsənov: “Aidiyyəti qurumlar, o cümlədən dövlət orqanları, akademik dairələr dilimizdə yad təsirlərə qarşı ciddi mübarizə aparmırlar”

yazısı səh.4-də

Qarabağ Komitəsi mitinq üçün BŞİH-ə müraciət ünvanladı

yazısı səh.4-də

“Dumanlı Albion”da unudulan qadın - Zamirə Hacıyeva niyə yaddan çıxdı...

yazısı səh.5-də

Xüsusi rabitə qaydalarını zəruri edən səbəb - müharibə hazırlığı, yoxsa...

yazısı səh.9-də

Ömürlük məhbuslara “azadlıq işığı” - hüquqşünas tövsiyəsi

yazısı səh.10-də

Ermənistan “ağa”sının üzünə ağ oldu - seçkiyə gün qalmış...

yazısı səh.11-də

Hüquq müdafiəçiləri başı qırılan qadının müdafiəsinə qalxdılar

yazısı səh.10-də

Amerika və İran arasında “boğaz davası”

yazısı səh.12-də

İnternetlə milyonçu olanlar...

yazısı səh.15-də

Dini münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı yeni qanun hazırlanıb

yazısı səh.6-də

Ova həsrət qalan ovçular...

yazısı səh.13-də

Vəzifəli şəxsin nişanlı oğlu avtoqəzədə öldü

yazısı səh.14-də

İRƏVANIN YALANI - RUSİYA İŞGALÇIYA MÜASİR QIRICILAR VERMİR

Rusiyalı hərbi və siyasi ekspertlərdən Ermənistanı pərt edən açıqlamalar; düşmən ölkənin hərbi-hava qüvvələri 7 ildir yenilənmir; Azərbaycan isə ABŞ-la da hərbi-texniki əməkdaşlığı genişləndirməyə hazırlaşır - hərbi nazirimizdən mühüm anons...

yazısı səh.8-də

ABŞ şirkətlərinin “Əsrin müqaviləsi”ndən çıxmasının pərdəarxası

Ekspert: “Mən təklif edərdim ki, hər iki şirkətin payını Azərbaycan Dövlət Neft Fondu alsın”

yazısı səh.7-də

Samir Şərifov: “Manatın kəskin möhkəmlənməsi daxili istehsalçıların fəaliyyətinə, ixraca mənfəət təsir göstərir”

yazısı səh.5-də

Etibar Əliyev: “Elmdə böyük bir məsuliyyətsizlik yaranıb”

yazısı səh.6-də

Nəzakət Məmmədova: “Rusiya ilə NATO Gürcüstanda üz-üzə dayanacaq”

yazısı səh.3-də

Prezident İlham Əliyev ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyində olub

Dövlət başçısı Corc Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib

Dekabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki səfirliyinə gələrək ABŞ-ın 41-ci prezidenti, görkəmli dövlət xadimi Corc Herbert Uoker Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gill Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə qarşılayıb.

Dövlətimizin başçısı Amerika Birləşmiş Ştatlarının 41-ci Prezidenti, görkəmli dövlət xadimi Corc Herbert Uoker Buşun vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib, matəm kitabına ürək sözlərini yazıb.

Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycanı müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gillə söhbət edib və ona başsağlığı verib. Dövlətimizin başçısı mərhum prezident Corc Buşun

Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinin yaradılmasında və inkişafında rolunu xüsusi vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev mərhum prezident Corc Buşun ulu öndər Heydər Əliyevlə yaxın münasibətlərini, vaxtilə onun Heydər Əliyevi öz evində qəbul et-

məsini xatırladı, bunun çox vacib və unudulmaz bir görüş olduğunu deyib. Ulu öndərin ona göstərilmiş hörmətdən, səmimi görüşdən çox təsirləndiyini bildirib. Dövlətimizin başçısı 2004-cü ildə keçirilən Afina Yay Olimpiya Oyunlarının açılış mərasimi ilə əlaqədar təşkil olunan qəbulda mərhum Corc Buşa görüşdüyünü və onunla söhbət etdiyini yada salıb.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycanda müvəqqəti işlər vəkili Vilyam Gill Prezident İlham Əliyevin səfirliyə gəlməsindən böyük şərəf duyduğunu bildirib. O, qeyd edib ki, Corc Buş Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan və ölkəmizlə diplomatik münasibətlər quran Amerika Birləşmiş Ştatları Prezidenti kimi ölkəmizlə arasında güclü münasibətlərin təməlini qoyub.

İsgəndər Həmidov Qarabağ Komitəsindən çıxıb?

Sabiq nazir barədə yayılan xəbəri qurum üzvləri təsdiqləmir

Sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun təxminən bir həftə öncə Qarabağ Komitəsindən sakit şəkildə çıxdığı barədə xəbərlər yayılıb. Qarabağ Komitəsinin üzvləri işə yayılan xəbərlərin tamamilə əsassız olduğunu "Yeni Müsavat"a bildiriblər.

Komitənin İşçi Qrupunun üzvü Tural Abbaslı qeyd edib ki, İsgəndər Həmidov Qarabağ Komitəsi yaranan gündən onun fəaliyyətində yaxından iştirak edib. Həmçinin iki dəfə də komitənin işçi qrupunun üzvü seçilib. Ola bilsin ki, İsgəndər bəy də komitənin digər üzvləri kimi bəzi iclaslarda üzvlü səbəblərdən iştirak etməyib. Ancaq bu o demək deyil ki, İsgəndər Həmidov komitədən çıxıb: "Ümumiyyətlə, belə bir şey olsaydı İsgəndər bəy bunu açıq şəkildə mətbuatda bəyan edərdi. Həmçinin onu da qeyd edim ki, bu gün (dünən) Qarabağ Komitəsinin növbəti iclası keçirildi. İclasda digər məsələlərə yanaşı seçkiləti məsələlərdə Koordinator Qrupuna yenidən seçkilər keçirildi. 9 nəfərdən ibarət olan bu qrupa seçilənlərdən biri də məhz sabiq nazirimiz, general İsgəndər Həmidovdur. Yeni nəinki komitədən getməkdən söhbət gedir, tam əksinə, İsgəndər bəy, komitənin faktiki olaraq rəhbərliyində də təmsil olunur".

Qarabağ Komitəsinin İşçi Qrupunun üzvü Akif Nağı da yayılan xəbəri təkzib etdi: "Tamamilə yanlış məlumatdır. İsgəndər Həmidov komitədən çıxmayıb. Bu gün Qarabağ Komitəsinin koordinatorları seçildi, onlardan biri də İsgəndər Həmidov oldu".

Qeyd edək ki, sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov ürayində yaranan problemlər səbəbi ilə bir neçə gün öncə xəstəxanaya yerləşdirilmişdi. Həkimlər İ. Həmidovun "anju" olunacağını bildirmiş, müalicənin istiqaməti haqda qərar bundan sonra verəcəklərini demişdilər.

İsgəndər Həmidov dekabrın 5-də artıq xəstəxanadan çıxıb. Sabiq nazirin səhhəti barədə sosial şəbəkədə status yazan jurnalist Əvəz Zeynalı bildirib ki, İsgəndər Həmidovun səhhəti yaxşıdır: "Əsas olan odur ki, İsgəndər bəy artıq bütün bələdlərin əsas səbəbkarlarından biri olan siqaretini buraxdı. Biryolluq həm də..."

İsgəndər Məcid oğlu Həmidov 1948-ci il oktyabrın 4-də Kəlbəcərdə anadan olub. 1965-ci ildə Tərtərdə orta məktəbi bitirib. 1988-ci ildə başlanan milli-azadlıq hərəkatının liderlərindən olub. 1992-ci il mayın 16-dan 1993-cü il aprelin 16-na qədər daxili işlər naziri vəzifəsində çalışıb.

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanla ABŞ arasında ikitərəfli hərbi məsləhətləşmələr keçirilib

Müdafiə nazirinin şəxsi heyət üzvü müavini - Şəxsi Heyət Baş idarəsinin rəisi general-leytenant Kərim Vəliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə Azərbaycanda səfərdə olan Amerika Birləşmiş Ştatları müdafiə nazirinin müavininin mü-

şaviri Laura Kuperin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti arasında geniş tərkibli "İkitərəfli hərbi məsləhətləşmələr" keçirilib.

Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumata görə, tədbirdə Azərbaycan-ABŞ hərbi əlaqələrinin genişləndirilməsi, təhlükəsizlik, hərbi təhsil, Azərbaycan sülhməramlı kontingentinin NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi qeyri-döyüş missiyasına verdiyi töhfə və digər qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

L.Kuper Əfqanıstanda keçirilən "Qətiyyətli Dəstək" missiyasında sülhməramlılarımızın nümunəvi xidmətini xüsusi qeyd edib.

Regiondakı vəziyyət haqqında qonaqlara ətraflı məlumat verilib, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında nizamlanmasının vacibliyi vurğulanıb.

Səhiyyə naziri yeni komissiyanın yaradılması barədə əmr verdi

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi yanında İctimai Şuraya seçkilərin təşkili üzrə Seçki Komissiyasının yaradılmasına dair əmr imzalayıb.

Nazirlikdən «Trend»ə verilən məlumata görə, əmrə Səhiyyə Nazirliyi yanında İctimai Şuraya seçkilərin təşkili üzrə komissiyanın tərkibi təsdiqlənib.

Sənəddə Seçki Komissiyasına İctimai Şuraya namizədlərin irəli sürülməsi və qeydiyyatının "İctimai şuranın və təndəş cəmiyyəti institutları tərəfindən seçilməsinə dair Əsasnamə"nin tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilməsi, İctimai Şuranın say həddinin müəyyən edilməsi kimi tapşırıqlar verilib.

Türkiyədə siqaretin reklamı tamamilə qadağan edildi

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tütün məmulatlarının satışı haqqında qanunu təsdiq edib.

Yerli mətbuatın yazdığına görə, yeni qanuna əsasən, Türkiyə ərazisində tütün məmulatlarının reklamı tamamilə qadağan edilir.

Həmçinin tütün məmulatlarının film, videoklip və sosial şəbəkələrdə nümayişi qadağan olunur.

Bütün tütün məmulatları eyni qablaşdırmada satılacaq, üzərində istehsalçının hər hansı loqosu və yazısı olmayacaq.

Xatırladaq ki, Türkiyədə 2008-ci ildən ictimai yerlərdə siqaret çəkməsinə qadağa qoyulub. İctimai yerlərdə və qapalı məkanlarda siqaret çəkən şəxs 88 lirə cərimə olunur.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Xaricdə elmi fəaliyyətlə məşğul olan çoxsaylı Azərbaycan alimləri var" - nazir Ceyhun Bayramov

Ötən illər ərzində Azərbaycan alimlərinin impakt faktorlu xarici jurnallarda dərc etdiyi məqalələrin sayı artıb. Ancaq hesab edirik ki, növbəti illərdə biz yalnız kəmiyyətə deyil, keyfiyyət göstəricilərinə də diqqət yetirməliyik.

«Trend»in məlumatına görə, bunu təhsil naziri Ceyhun Bayramov deyib.

Onun sözlərinə görə, dərc edilən məqalələrin sayı deyil, onlara istinad edilən indekslərin təhlili, Azərbaycan alimlərinin xarici ölkələrin alimləri ilə birgə fəaliyyətinin nəticələrinin əldə edilməsi vacibdir.

Nazir qeyd edib ki, dünya səviyyəsində elmi fəaliyyətin real iqtisadiyyatın tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilməsi təhsil müəssisələrini innovasiya istehsalçıları və ixracatçılarına çevirir. İnnovasiyaların səmərəli istifadəsi, yüksək səviyyəli mütəxəssislərin hazırlanması təkmilləşdirilməni zəruri edir:

"Belə olduğu təqdirdə hesab edirik ki, elm, təhsil, innovasiyalar arasında səbəb-nəticə bağlantısı müasir universitetlərin əsas missiyası olmalıdır".

C.Bayramov əlavə edib ki, xarici ölkələrin təhsil müəssisələrində elmi-tədqiqat fəaliyyəti ilə məşğul olan çoxsaylı Azərbaycan alimləri var.

Nazir hesab edir ki, onlarla birgə əməkdaşlığın olması da çox faydalıdır.

Slovakiya rusiyalı diplomatı casusluqda ittiham edərək ölkədən çıxardı

Slovakiya rusiyalı diplomatın casusluq fəaliyyəti ilə məşğul olduğunu iddia edərək onu ölkədən göndərüb. "Report" "Reuters"ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə ölkənin baş naziri Peter Pellegrini bildirib.

Onun sözlərinə görə, dip-

lomat ölkədən noyabrın 22-də çıxarılıb.

"O, 48 saat ərzində Slovakiyanı tərk etdi", - Slovakiya hökumətinin rəhbəri əlavə edib.

Bakıda metro stansiyalarının girişlərində müxtəlif növ məhsulların satışına icazə verilib. Artıq metro girişlərində gül mağazasından tutmuş, apteklərə qədər rast gəlmək olur. Son zamanlar metronun "28 May" stansiyasının girişində kitab satışı da həyata keçirilir. Bəs metroda qəzet satışı da bərpa oluna bilərmi?

Yada salağ ki, 2013-cü ilin noyabr ayından etibarən metro stansiyalarındakı keçidlərdə qəzet və kitab satışı qadağan edilib. O zaman bu günə qədər hələ də metro keçidlərində qəzetlərin satışına icazə verilmir. Ötən 5 il ərzində bu məsələ ilə bağlı mətbuatda bir sıra yazılar dərc edilib. Bildirilib ki, qəzetlər cəmiyyətin mariflənməsi üçün önəmli rol oynayırlar. Bu baxımdan hər gün minlərlə adamın keçdiyi metro keçidlərində qəzet satışının bərpa edilməsi faydalı olar. Lakin bütün söylənilənlər nəticəsiz qalıb.

15 noyabr 2013-cü ildən isə metroda qəzet-jurnal satışını həyata keçirən "Metroservis" firması ləğv edildi. Sonradan "Metroservis" yalnız abunə kampaniyası ilə məşğul oldu.

Metro keçidlərində qəzet satışı bərpa edilmir - "maraqlı" səbəb...

Bəxtiyar Məmmədov: "Kitab satışına nəzarət mümkün olsa da, qəzetlərlə bağlı bu, belə deyil"

Firma xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli

qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sifarişlər qəbul etdi.

Ölkə əhalisinin ən çox istifadə etdiyi nəqliyyat vasitəsi olan metronun stansiyalarından qəzet satışının dayandırılması isə cəmiyyətin informasiya almasını çətinləşdirənlərlə bərabər, qəzet redaksiyalarına da maddi baxımdan xeyli zərər vurmuş oldu.

Tağı Əhmədovdan sonra "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Zaur Hüseynov təyin olunduqdan sonra stansi-

yalara, qatarlara vurulan reklam banerləri tamamilə yığıldırılmışdı. Amma bu qadağa da aradan qalxıb. İndi isə bütün stansiyalarda çoxsaylı reklamların şahidi oluruq. Eyni zamanda Zaur Hüseynovun təyinatı dövründə metroda dayandırılan digər növ reklamlar, sosial çarxların da hamısı bərpa edilib. Təkcə qəzet satışından başqa...

Məsələ ilə bağlı məlumat almaq üçün "Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqə-

lər şöbəsi ilə əlaqə saxladım. Qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov bildirdi ki, kitab satışına nəzarət etmək asan olsa da, qəzetlərlə bağlı bu, belə deyil: "Ona görə də kitab satışında heç bir problem olmur. Yeni satışa nəzarət etmək mümkündür. Qəzet satışına isə nəzarət çətin olduğu üçün hazırda metro keçidlərində satışa müsbət yanaşılır. Hələ ki icazə ilə bağlı məsələ gündəlikdə deyil".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

"Rusiya ilə NATO Gürcüstanda üz-üzə dayanacaqlar"

Nəzakət Məmmədova: "Zurabişvili qatı rusiyapərəst mövqə tutmasa da, onun bu ölkəyə münasibəti Saakaşvilidən xeyli fərqlənir"

Noyabrın 28-də Gürcüstanda keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri ilə bağlı müzakirələr bitmir. "Gürcü Arzusu" koalisiyasının namizədi Salome Zurabişvilinin müxalif rəqibi Qriqol Vaşadze üzərində qələbəsindən sonra Gürcüstanda proseslərin necə davam edəcəyi barədə çoxsaylı proqnozlar var.

Müxalifət nəticələrlə razılaşmır və seçkilərə etiraz olaraq mitinq də keçirib. Aksiyaların davamlı olacağı ehtimal edilir. Xanım prezidentin Qərblə Rusiya arasında necə siyasət yürüdəcəyi, seçimin hansı qütb olacağı barədə fikirlər də birmənalı deyil.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Nəzakət Məmmədova "Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsələni bu cür şərh etdi: "Müxalifət iddia edir ki, seçkilər saxtalaşdırılıb, bir çoxları isə iddia edir ki, "Gürcü arzusu" seçiciləri pulla alıb. Gürcüstanda iki keçmiş diplomat prezidentlik uğrunda yarışdı və onlardan məhz milyarder İvanaşvilinin dəstəklədiyi şəxs seçkiləri qazandı. Bildiyimiz kimi, müxalifət dekabrın 1-də aksiya keçirib növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsini tələb etdi. Eyni zamanda Saakaşvilinin "çirkli oliqarx" adlandırdığı İvanaşvilinin namizədi Zurabişvilini

qalib etmək üçün seçiciləri qorxutduğu, pulla ələ aldığı müxalifətin əlində seçkinin qeyri-legitimliyini iddia etmək üçün irəli sürdüyü əsas arqumentlərdir. İvanaşvilinin nəzarətində olan xeyriyyə fondunun 600 min insanın banklara olan 560 milyon dollar kredit borcunu ödəmək vədi verməsi seçkilərə birbaşa təsir edən hal sayıla bilər. Həmin krediti olan vətəndaşlar qeydə alınmış seçicilərin 17 faizini təşkil edir və bu hal həтта Avropa Birliyi müşahidə missiyasının rəhbəri tərəfindən də seçiciləri pulla ələ almaq, şimikləndirmək kimi qiymətləndirildi. Bununla da Zurabişvili birinci turdan daha artıq - 530 min səs aldı. Dediymiz kimi, kredit borcu olan vətəndaşların sayı 600 min nəfərdir. Sözsüz ki, nəhəng maliyyə imkanları olan İvanaşvilinin bu yolla, eyni zamanda dövlətin inzibati resurslarını işə salmaqla seçkilərə təsiri oldu. Lakin Saakaşvili və Vaşad-

zenin kəskin, radikal şüarları da seçiciləri ehtiyatlı olmağa sövq etdi. Ümumilikdə, beynəlxalq müşahidə missiyalarının seçkilərin legitimliyini tanıdığı bildirilir.

Seçkidə namizədlər iki keçmiş xarici işlər naziri Zurabişvili və Vaşadze olsa da, əsl mübarizə Kremlin adamı olan İvanaşvili ilə Vaşinqton adamı Saakaşvili arasında - Rusiya və ABŞ-ın Gürcüstanda uğrunda mübarizəsi idi. Bu seçkilər 1991-ci ildən bəri ikinci tura keçilməsi ilə müşayiət olunan seçki idi ki, bu da Gürcüstan cəmiyyətinin demokratik abı-havanın olmasının təzahürü oldu. Lakin bir sıra hallar buna kölgə saldı. Qeyd etdiyimiz kimi,

kimi nəzərdən keçirilir. Əgər NATO Gürcüstanı üzv qəbul etsə, Abxaziyada və Cənubi Osetiyada sülhməramlılar statusu altında faktiki hərbi baza yerləşdirmiş Rusiya ilə NATO Gürcüstanda üz-üzə dayanacaqlar. Gürcüstandakı proseslər Ermənistan və Ukrayna ilə bilavasitə əlaqədardır. Biz bu respublikalarda bilavasitə ABŞ-Rusiya-Avropa Birliyi arasında gedən geosiyasi nüfuz savaşını müşahidə edirik. Salome Zurabişvili qatı rusiyapərəst mövqə tutmasa da, onun bu ölkəyə münasibəti Saakaşvilidən xeyli fərqlənir. O, 2008-ci il Rusiya-Gürcüstan müharibəsində məsuliyyəti Rusiyanın yox, Saakaşvilinin üzərinə qoyur. Bununla belə, aydın görünən mənzərə ondan ibarətdir ki, Rusiya iki pisdən birini seçmək məcburiyyətində qalıb və ABŞ-ın dəstəklədiyi Vaşadzedənsə, daha çox Fransa vətəndaşı olmuş Zurabişvilini dəstəkləməyə üstünlük verir. Bununla Gürcüstanda ABŞ-ın yox, Fransanın, deməli, Avropa Birliyinin lövbər salmasına Moskva "yaşıl işıq" yandırmış oldu. Son zamanlar Fransa-

nın ABŞ-la münasibətlərində gərginliyin artmasını nəzərə alan Kreml analitikləri yəqin ki, Rusiya siyasi texnoloqlarına seçkilərdə Zurabişvilinin xeyrinə iş aparmaq göstərişi verib. Lakin Kremlin dəst-xətti eynidir: ABŞ-da prezident, İspaniya separatçı referendumu seçkilərində kibermüdaxilə, postsovet respublikalarında isə seçiciləri təhdid etmə, pulla ələ alma və s".

Politoloq Qərbin əsas hədəfinin bundan sonra Ermənistan olacağını düşünür: "Gürcüstanda artıq bütün səlahiyyətlərin konstitusiyaya əsasında baş nazir və parlamentin əlinə keçməsinə sonrakı formal təmsilçi postu olan prezidentlik uğrunda mübarizə Ermənistan-dakı baş nazir və parlament seçkiləri qədər həyati əhəmiyyətli sayılmırdı. Lakin Cənubi Qafqazda geosiyasi savaş cəbhəsində yer alan bütün tərəflər anlayır ki, Gürcüstan prezidenti üzərində hansı dövlətin təsirinin olması gələcəkdə bir sıra məsələlərə təsirsiz ötürşə bilməz. Fransanın nümunəsində Avropa Birliyinin, ABŞ və Rusiyanın əsas hədəfi dekabrda Ermənistanda keçirilən seçkilərdir. Gürcüstan uğrunda əsl mübarizə isə 2020-ci il parlament seçkilərində özünü büruzə verəcək. Əgər parlament seçkiləri daha tez keçirilsə, həmin prosesləri onda müşahidə edəcəyik".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Prezident yanında Kəltür İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun (KİVDF) maliyyə dəstəyi, "Elektron Mediaya Yardım Fondu"nun "Azərbaycanın teleradio məkanında ədəbi dilin qorunması" layihəsi əsasında Milli Televiziya və Radio Şurası (MTRŞ) və Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının mütəxəssisləri tərəfindən ədəbi dil normalarına riayət edilməsi sahəsində 2018-ci ilin avqust-sentyabr aylarında aparılmış teleradio yayımçılarının proqramlarının (verilişlərinin) monitorinqlərinin nəticələrinə dair konfrans keçirilib.

"Məmurun ana dilini bilməməsi onun qəbahətidir"

Əli Həsənov: "Aidiyyəti qurumlar, o cümlədən dövlət orqanları, akademik dairələr dilimizdə yad təsirlərə qarşı ciddi mübarizə aparmırlar"

"Trend" in məlumatına görə, konfransda Azərbaycan Prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Əli Həsənov, KİVDF-nin icraçı direktoru Vüqar Səfəri, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, MTRŞ-nin sədri Nuşirəvan Məhərrəmli, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Dilçilik İnstitutunun direktoru Möhsün Nağısoylu, Bakı Dövlət Universitetinin "Azərbaycan dilçiliyi" kafedrasının mütəxəssisləri, dilçi alimlər, teleradio yayımçıların nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən N.Məhərrəmli bildirib ki, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bütün qurumlar, o cümlədən kütləvi informasiya vasitələri Azərbaycan dilinə diqqət və qayğı ilə yanaşmalıdırlar: "Çox təəssüf ki, televiziya və radio məkanında Azərbaycan ədəbi dili ilə bağlı problemlər qalmaqdadır. Monitorinqin nəticələri göstərir ki, vəziyyət ürəkəçən olmasa da, müəyyən irəliləyiş var, əvvəlki illərə nisbətən Azərbaycan ədəbi dilinə müəyyən dərəcədə riayət olunur. Şou xarakterli verilişlərdə ədəbi dilin pozulması, jarqon ifadələrdən istifadə edilməsi baş alıb gedir, bu məsələni daim diqqətdə saxlamaq lazımdır".

"Prezident İlham Əliyev dövlət dilinin saflığının qorunmasını Azərbaycan dövləti qarşısında duran ən mühüm vəzifələrdən biri hesab edir".

Bunu prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov qeyd edilən konfransda deyib.

Ə.Həsənov deyib ki, hər bir dövlət öz dilinin saflığının qorunması, inkişafı və zənginləşməsinə xüsusi qayğı göstərməlidir: "Azərbaycan dili əsas dövlət atributlarımızdan biridir. Ana dilimiz azərbaycançılıq ideologiyasının da mühüm elementi, onun siyasi və sosial-mədəni dayağıdır. Əvvəla ona görə ki, Azərbaycan dili həm müstəqil dövlət kimi getdikcə güclənən ölkəmizdə, həm də dünyada yaşayan çoxmillionlu soydaşlarımızın ünsiyyət vasitəsi və onların mənəvi doğrularının əsasıdır. Bu dil nə qədər saf və zəngin olarsa, mənəvi varlığımızı dolğun ifadə edərsə, milli birlik də bir o qədər möhkəm və sarsılmaz olar. İkincisi, dövlət dili rəngarəng etnik və konfessional tərkibə malik müstəqil Azərbaycanın bütün vətəndaşlarının ürəkdən qəbul etdiyi və birləşdirici rol oynayan nadir mədəni-sosial fenomendir. Başqa sözlə, dövlət dili res-

publikamızda bərqərar olmuş milli həmrəyliklə cəmiyyətimiz üçün xarakterik olan multikulturalizmin vəhdətini təmin etməyə, yeni azərbaycançılıq məfkurəsinin əsas məqsədlərindən birinə çatmağa imkan verir. Məhz bu amillər bizdən dövlət dilinin istifadəsinə və inkişafına daim həssaslıqla yanaşmağı tələb edir".

Prezidentin köməkçisi bildirib ki, ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan dilinin xalqımızın ictimai-siyasi və mənəvi həyatında rolunu çox yüksək qiymətləndirib: "Əlbəttə, Azərbaycan dili özünün hazırkı səviyyəsinə çatana qədər müxtəlif tarixi mərhələlərdən keçib. Lakin hesab edirəm ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlər xüsusilə əlamətdar olub. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, ulu öndərin prinsipial mövqeyi sayəsində Moskvanın etirazlarına baxmayaraq, Azərbaycan SSR-in 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dili dövlət dili kimi təsbit edildi. Həmin dövrdə Azərbaycan dilində mətbuatın, mədəniyyətin, elm və təhsilin inkişafı üçün böyük işlər görüldü, dövlət dilinin ictimai-siyasi və mədəni mövqeyinin yüksəlməsinə nail olundu. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin dil siyasətinin müəyyənləşməsi də ulu öndərin adı ilə bağlıdır. 1995-ci ildə onun rəhbərliyi ilə qəbul edilən konstitusiyada Azərbaycan dili milli dövlətçiliyimizin əsas atributlarından biri olaraq təsbit edildi".

Ə.Həsənov deyib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi dil siyasəti bu gün Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev ardıcıl surət-

də davam etdirir: "Azərbaycan prezidenti hazırda dövlət dilinin tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi üçün ardıcıl tədbirlər həyata keçirir. Prezidentin 2004-cü il yanvarın 12-də imzaladığı "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında", 2004-cü il yanvarın 12-də "Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının nəşri haqqında", eləcə də 2007-ci il dekabrın 30-da "Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin Azərbaycan dilində nəşri nəzərdə tutulan əsərlərinin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamları bu istiqamətdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir".

PA rəsmisi əlavə edib ki, ölkə başçısı dövlət dilinin tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi və saflığının qorunmasını hazırda Azərbaycan dövləti qarşısında duran ən mühüm vəzifələrdən biri hesab edir.

Əli Həsənov təəssüflə bildirib ki, biz tez-tez kütləvi informasiya vasitələrində, o cümlədən elektron KİV-də dövlət dilini gözlənilmədən prinsiplərinə uyğun olmayan söz və ifadələrin işlədilməsinin şahidi oluruq: "Bu amilləri nəzərə alaraq, prezident İlham Əliyev 2012-ci ilin mayında "Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı" haqqında sərəncam imzalayıb".

O bildirib ki, aidiyyəti qurumlar, o cümlədən dövlət orqanları, akademik dairələr dilimizdə yad təsirlərə qarşı ciddi mübarizə aparmırlar: "Mətbuat orqanlarında geniş yayılmış ədəbi dil normalarından yayımlar əksər hallarda təhlil olunub konkret nəticələr ümumiləşdirilmir, filmlərin dublyajında

rumağ vəzifəsi ilk növbədə bu sahədə öhdəliyi olan məmurların boynuna düşür: "Bu, tək dövlətin idarəçiliyində iştirak edən məmurların yox, o cümlədən akademik strukturlarda təmsil olunan bizim akademiklər, bizim alimlər, institutların elmi işçilərinin öhdəliyidir. İkincisi, əlbəttə, Azərbaycan dili tədris-təhsil müəssisələrində və nəhayət, kütləvi informasiya vasitələrində qorunmalıdır".

"Nöqsanlar jurnalistin qeyri-peşəkarlığından və dili yaxşı bilməməsindən irəli gəlir".

Bunu isə Mətbuat Şurasının sədri, deputat Əflatun Amaşov deyib.

Ə.Amaşov bildirib ki, Azərbaycan dili bizim mənəvi sərvətimizdir, dövlət atributlarımızdan biridir. Azərbaycan dili qədim və zəngin dildir: "Azərbaycan Mətbuat Şurası yarandığı gündən dilimizin qorunması

məsələsinə xüsusi diqqət yetirir, mətbuatda dil ilə bağlı mütəmadi monitorinq keçirir".

Onun sözlərinə görə, mətbuatda da dil ilə bağlı nöqsanlar var: "Burada daha çox qrammatik pozuntular qeydə alınır. Qüsurlardan biri də əcnəbi sözlərdən yerli-yersiz istifadədir. Bu nöqsanlar jurnalistin qeyri-peşəkarlığından və dili yaxşı bilməməsindən irəli gəlir".

Millət vəkili vurğulayıb ki, Azərbaycanda ədəbi dilin saflığının qorunması dövlət sənədlərində də öz əksini tapıb: "Biz çalışmalıyıq ki, öz dilimizi qoruyaq".

Ə.Amaşov Azərbaycan dilinə dublyaj edilən filmlərdə də nöqsanların çox olduğunu diqqətə çatdırıb: "Şəxsən mən Azərbaycan dilinə dublyaj edilən filmlərə baxa bilmirəm, burada nöqsanlar kifayət qədərdir".

□ Musavat.com

Tural Abbaslı

Qarabağ Komitəsi BŞİH-ə müraciət ünvanladı

Qurum 15 dekabrda mitinq keçirmək niyyətindədir

Qarabağ Komitəsinin dekabrın 5-də iclası keçirilib. İclasda qurumun "Qarabağa azadlıq" şüarı 15 dekabrda təyin etdiyi mitinqlə bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət ünvanlanıb.

Komitənin 24 noyabrda təyin etdiyi mitinqə icazə verməyən BŞİH-in budəfəki müraciəti hansı cavabı verəcəyi suallar doğurub. Mitinqə icazə verilməse, komitə hansı addımları atacaq?

Qarabağ Komitəsinin təsisçilərindən olan AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı dedi ki, mitinq əslində keçən həftədəki iclasda təyin olunmuşdu: "Sadəcə olaraq, rəsmi müraciətin indi edilməsi qərara alınmışdı. Burada bəzi taktiki nüanslar nəzərə alınmışdı. Ümid edirəm ki, hakimiyyət mitinqə imtina qərarı verməz. Çünki Qarabağ məsələsi çox ciddi məsələdir və biz düşünürük ki, Qarabağ Komitəsinin hazırkı fəaliyyəti Qarabağın azadlığı üçün önəmlidir. Digər tərəfdən, bu günə qədər "Məhsul" stadionunda mitinqlə bağlı bütün müraciətlərə, hətta "istefa" tələbi ilə keçirilən mitinqlərə razılıq verən hakimiyyətin "Qarabağa azadlıq" şüarı ilə keçiriləcək mitinqlərə maneçilik törətməsi anlaşılacaq deyil. Kütləviliklə bağlı, düşünürəm ki, bunu təmin edə biləcəyik. Düşünürəm ki, mövzunun ağırlığı və aktuallığı bu mitinqlərə insanların kütləvi şəkildə qoşulmasını təmin edəcək. Həmçinin mitinqə qədər də komitəyə daxil olan partiyalar, təşkilatlar, qazilər və ictimai-siyasi xadimlər də mitinqin təbliğatını aparacaqlar. Əminəm ki, hakimiyyət bizə maneə törətməyə, kifayət qədər möhtəşəm və izdihamlı mitinq baş tutacaq. Mitinqə razılıq verilməyəcəyi təqdirdə atılacaq addımlarla bağlı ümumi fikir mübadiləsi aparılıb. Ancaq hələlik bu barədə konkret qərar qəbul olunmayıb. Çox böyük ehtimal ki, BŞİH-in bizə rəsmi cavabından sonra bununla bağlı xüsusi toplantı keçiriləcək və lazımı qərarlar veriləcək. Ancaq ilkin olaraq onu da deyə bilərik ki, əgər razılıq verilməyən mitinqin razılaşdırılmaması da olsa, istənilən halda keçirilməsinin tərəfdarları da az deyil. Ümid edirəm ki, hakimiyyət razılıq verər və Qarabağ məsələsi kimi ümummilli bir məsələdə süni gərginlik yaranmaz. Bizim bu məsələni siyasi rəqabət mövzusu na çevirmək fikrimiz olmadığı üçün bunu istəməzdik. Hakimiyyət də üzərinə düşən məsuliyyəti anlamalı və bu mitinqin keçirilməsinə mane olmamalıdır".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Məsəvi"

Maliyyə naziri Samir Şərifov Azərbaycan manatının möhkəmlənməsinin iqtisadiyyata təsirləri barədə danışıb. Onun dediyinə görə, "manatın məzənnəsinin kəskin möhkəmlənməsi daxili istehsalçıların fəaliyyətinə mənfi təsir göstərir".

Nazir bildirib ki, manatın məzənnəsinin yüksəlməsi istehsalatı yanaşı ixracatı da təsirsiz ötürməyəcək: "Manatın məzənnəsinin kəskin möhkəmlənməsi ixracatı da mənfi təsir edir. Bu, xaricdən idxalın artmasına səbəb olur. Bir sözlə, Azərbaycan cəlbedici ölkəyə çevrilir. Ona görə də biz bir sıra məsələlərin həllinə çalışmalıyıq. Hesab edirəm ki, son illər aparılan siyasət məhz makroiqtisadi balansın qorunub saxlanması, eyni zamanda iqtisadi artım üçün lazım olan təkanların verilməsi üzərində qurulub".

Maliyyə nazirinin dediklərini bir çox ekspertlər hökumətin manatın məzənnəsində dəyişikliyə getmək planı barədə xəbərdarlıq kimi qiymətləndiriblər. İqtisadçı-alim, ADR Hərəkətinin rəhbəri Qubad İbadoğlu hesab edir ki, S.Şərifovun manatın möhkəmlənməsinin mənfi təsirlərini qabartması təsadüfi deyil:

Nazir manatın möhkəmlənməsinin ziyanlarından danışdı

Samir Şərifov: "Milli valyutanın məzənnəsinin kəskin möhkəmlənməsi daxili istehsalçıların fəaliyyətinə, ixracatı mənfi təsir göstərir"
Qubad İbadoğlu: "Azərbaycan həqiqətən də bahalı, lakin keyfiyyətsiz və təhlükəli malların idxalı üçün cəlbedici ölkəyə çevrilir"

"Birincisi, qeyd edim ki, dünya bazarında neftin qiyməti ucuzlaşmaya başlayanda Bakıda rəsmilərin könlündən manatın yenidən devalvasiyası keçir. Əslində bu, xüsusilə də büdcənin doldurulması baxımın-

dan asan və cəlbedicidir. Gəlin sadə bir hesablamaya aparaq. Bu günlərdə təsdiq olunmuş 2019-cu ilin büdcəsinə Dövlət Neft Fondundan (DNF) 11 milyard 364 milyon manat vəsait transfer olunaçaq. Bilirsiniz ki, Neft Fonduna vəsaitlər dollar-

la daxil olur. Bu isə o deməkdir ki, manatın məzənnəsi gələn il sabit qalarsa, fondan transfer 6 milyard 685 milyon dolların (11.364 milyon manat/1.7 manat) ekvivalentində olacaq. Əgər manatın məzənnəsi 1.7 manat deyil, gələn il

orta hesabla, 1.8 manata qədər ucuzlaşarsa, onda Neft Fondunun büdcəyə transferi 6 milyard 313 milyon dollar, 1.9 manata qədər ucuzlaşarsa, 5 milyard 981 milyon dollar, 2 manata qədər ucuzlaşarsa 5 milyard 682 milyon dolla-

ra qədər azala bilər. Bu isə təxminən 1 milyard dollara qənaət deməkdir".

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycan həqiqətən də bahalı, lakin keyfiyyətsiz və təhlükəli malların idxalı üçün cəlbedici ölkəyə çevrilir: "Manatın məzənnəsinin 1 il 7 aydır ki, durduğu yerdə qalması qeyri-neft ixracatının artım tempinin aşağı düşməsinə əhəmiyyətli rol oynayır. Bir sözlə, maliyyə naziri demək istəyir ki, manatın məzənnəsinin sabit saxlanması siyasəti dəyişəcək. Onun nə qədər tez baş verməsi, həm də dünya bazarında neftin qiymət səviyyəsindən asılı olan məsələdir. Yeri gəlmişkən, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, ilin sonu valyutaya tələbat artır. Bu baxımdan, Dövlət Neft Fondunun ötən ayda valyuta satışları ilə bağlı açıqlaması da bir sıra mətləblərə aydınlıq gətirə bilər".

□ **DÜNYA, "Yeni Müsavat"**

"Dumanlı Albion" da unudulan qadın - Zamirə Hacıyeva niyə yaddan çıxdı...

10 ilə 109 milyon 140 min dollar xərcləmiş eks bankirin yoldaşını 6 ay sonra Azərbaycana ekstradisiya edə bilərlər

Böyük Britaniyada korrupsiyaya qarşı mübarizə qanununun ilk hədəfi, Azərbaycan Beynəlxalq Bankının keçmiş sədri Cahangir Hacıyevin arvadı Zamirə Hacıyeva ev dustaqlığında günlərini sayır. Zamirə Hacıyeva 2019-cu ilin iyununa qədər Böyük Britaniyada xərclədiyi 109 milyon 140 min dolları hansı biznesdən qazandığına aydınlıq gətirməlidir. Həmin pulların mənbəyini izah edə bilməyə, o vəsaitlərlə Londonda alınmış mal-mülk Böyük Britaniya dövlətinin nəfinə müsadirə olunacaq.

Zamirə Hacıyeva son 10 il ərzində 100 milyon dollardan artıq xərcləməklə sanki diqqət mərkəzinə düşmək istəyib. Buna nail olub və dünya mətbuatının "ulduzuna" çevrilib.

O, Londonda 11.5 milyon funt sterlinq (15.13 milyon dollar) ev alıb. Evin hazırkı qiyməti 15 milyon funt sterlinq (19.74 milyon dollar) dəyərinə qiymətləndirilir.

Keçmiş dövlət bankiri Cahangir Hacıyevin arvadı on il ərzində Londonda məşhur dükanı "Harrods"da 16 milyon funt sterlinq (35.85 milyon manat) xərcləyib və ele həmin mağazanın yanında - Londonda ən bahalı ərazilərdən birində ev alıb. O, həmçinin Berkshire qraflığında qolf klubunu alıb.

2013-cü ildə Zamirə Hacıyevanın nəzarət etdiyi başqa bir şirkət Berkshire qraflığında, Ascot kəndinin yaxınlığında təmtəraqlı qolf kursu və

əmlakını - Mill Ride Golf Club-u almaq üçün 10 milyon funt (13.15 milyon dollar) xərcləyib.

Britaniya Daxili İşlər Nazirliyi xanım Hacıyevaya Britaniyada varlı sahibkarlar üçün nəzərdə tutulmuş viza ilə yaşamaq izni verib.

O, son 10 il ərzində "Harrods"da 16 milyon funt (21.04 milyon dollar) xərcləyib. Bu, gündə 4000 funtdan çox xərcləmə deməkdir.

Məhkəmədə aydın olub ki, o, böyük ödənişləri, məsələn, bir gündə lüks zinət, ətir və saat markası olan Boucheron-da bir gün ərzində 150.000 funt (197.290.50 dollar) xərcləyib.

Növbəti gün o, şərab zirzəmisini üçün 1800 funtluq (2367.49 dollar) alış-veriş edib. Bu fakt məhkəmədə deyilib.

Başqa bir gün o, "Cartier" zinət eşyalarına 100.000

(131527.00 dollar) və lüks kişi geyimlərinə 20.000 funt (26305.40 dollar) xərcləyib.

Xanım Hacıyeva alış-verişləri üçün vəsaiti ərinin bankının 35 ədəd kredit kartı və "Harrods"un 3 ədəd mağaza kartı ilə ödəyib.

Rəsmi məlumatlar kütlüyün "Harrods"ın avtomobil parkında 2 xüsusi yerə sahib olduqlarını və Zamirə Hacıyevanın 42 milyon funta (55.24 milyon dollar) Gulfstream G550 jet təyyarəsini aldığı da ortaya çıxarıb.

Məhkəmədə Zamirə Hacıyevanın 10 il ərzində 109 milyon 140 min dollar xərclədiyi təsdiqini tapıb. Həmin il-

lən ərzində Z.Hacıyevanın konkret nə qədər xərclədiyini isə yalnız özü bilir.

Britaniyada bu araşdırmalardan 1 il əvvəl, 2017-ci ildə Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları Z.Hacıyeva barəsində həbsli axtarış elan ediblər. "Beynəlxalq bank işi" çərçivəsində aparılan araşdırmalarla istintaqçılar belə bir qərarın verilməsi üçün məhkəməyə üz tutublar. İttihama görə, Z.Hacıyeva Beynəlxalq Bankın xəzinəsindən qanunsuz olaraq özünün pul kartı vasitəsilə 2009-cu ildən bu yana 18 milyon manatdan artıq pul xərcləyib.

Z.Hacıyeva 2018-ci il no-

yabrın 2-də İngiltərənin paytaxtı Londonda saxlanılıb. Həbsdəki bankirin 55 yaşlı xanımı Britaniyada ilk dəfə tətbiq edilən "İzahedilməz Sərvət Sərəncamı" (UWO) çərçivəsində həbs olunub və sonradan 1 milyon 200 min manat qarşılığında ev dustaqlığına buraxılıb. Bu sərəncama əsasən, Hacıyeva var-dövlətini hansı mənbədən əldə etdiyini açıqlamalıdır. Londonda Vestminster rayonunun Magistrat Məhkəməsinə məlum olub ki, o, Azərbaycan tərəfinin tələbi əsasında London polisi tərəfindən saxlanılıb. Z.Hacıyevanın həbsi onun Bakıya ekstradisiyası barədə xahiş ilə bağlıdır. Qeyd etdiyimiz kimi, 2016-cı ildə Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları ona qarşı 2 mənimmə ittihamı irəli sürüb. Beynəlxalq Banka 15 il rəhbərlik etmiş Cahangir Hacıyevin barəsində isə 2016-cı ildə 15 illik həbs cəzası çıxarılıb. Hökmdən sonra onu saxlama şəraitinə görə ən pis cəza-çəkmə müəssisəsinə yollayıblar. İttihama görə C.Hacıyev 2001-2015-ci illərdə özünün, ailə üzvlərinin və digər şəxslərin adına kart hesabları açıdıraraq həmin hesablara külli miqdarda pul vəsaitləri köçürüb. C.Hacıyev və cənabın digər iştirakçıları Müşahidə Şurasının qərarı olmadan bankın filiallarında bir çox fiziki şəxsin adına 47 milyon 144 min manat kredit pullarını rəsmiləşdirərək mənimləyiblər. Onun Beynəlxalq Banka vurduğu zərər ümumilikdə 211 milyon 597 min manat məbləğində qiymətləndirilib. Bu iş üzrə 15 illik həbs cəzası

alan C.Hacıyev barəsində ikinci cinayət işi də aparılmaqdadır. Yeni ittihamların çirkli pulların yuyulması, mənimmədən ibarət olduğu deyilir. Yeni ittihamda C.Hacıyevin ümumilikdə 4 milyard manatdan yuxarı mənimləməyə yol verməsi mülahizəsinin yer aldığı da qeyd olunur. C.Hacıyevin Rusiya, Qazaxıstan, Albaniya, qondardən əldə etdiyini açıqlamalıdır. "Abxaz Respublikası", Dubay və digər yerlərdə ənənəvi energetika və tikinti sahələri ilə yanaşı, yeni "innovativ" layihələrə, şou-biznesə, yalançı xeyriyyəçiliyə, hətta xaricdə "Kral Klubu"n yaradılması kimi "kreativ" layihələrə "maraq" göstərdiyi deyilir.

Hacıyevlər böyük problemlər burulğanına 2015-ci ilin oktyabrında qudaları Eldar Mahmudov vəzifəsindən çıxarılandan sonra düşüblər. Hazırda Eldar Mahmudov mətbuatda "MTN işi" adını almış proses üzrə istintaqa cəlb olunub. Gedişat onu deməyə əsas verir ki, Hacıyevlərin düşdükləri problemlər girdabından çıxmaları çox çətin olacaq. Zamirə Hacıyeva 6 ay sonra Azərbaycana ekstradisiya edilərsə, durum bir qədər də qəlizləşəcək.

Amma ortada maraqlı bir mənzərə var: son iki-üç ayda dünya mediasının "ulduzu" olan Zamirə Hacıyeva indi sanki qeybə çəkilib. Nə Britaniya mediası ondan yazır, nə özü hansısa açıqlama verir, nə də istintaq hərəkətləri barədə məlumat var. Hacıyevanın adı sanki gündəmdən çıxmış kimi görünür...

□ **E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"**

Qızıl medalın astar üzü - avantürə, fırlıdaq

Xəlil KAZIMLI

Savadlı məzun-abituriyent imtahandan niyə yan keçmək istəsin ki? Əksinə olmalıdır. O, savadını, qızıl medala layiq olduğunu yenidən, bir daha, bilməyənlərə də göstərmək üçün yeni-yeni platformalar tapmağa həvəs göstərməlidir.

Məntiq və təcrübə belə deyir. Öz biliyinə güvənən insanlar var öz erudisiyalarını ictimaiyyətə nümayiş etdirməkdən zövq alırlar. Bu, onlar üçün həm əyləncədir, həm də qürur mənbəyidir.

Bəli, savadlı adamlar üçün hər yeni imtahan əyləncə deməkdir, vazkeçilməz zövq məsələsidir.

Elədirsə, orta məktəbi bitirərək qızıl medala layiq görülmüş hansı məzun özünü bu zövqdən məhrum etmək istəyər?

Prinsipcə, savadlı məzunlardan heç biri bunu istəməz. Bunu, imtahandan yan keçməyi yalnız o məzun-abituriyent istəyər ki, əslində savadı yoxdur, o medalı da hansısa yollarla alıb. Heç lafi ağızda gövşəməyə də ehtiyac yoxdur, belə "qızıl medal"ları heç kəsə müftə-müselləm və ya xətirə-filana vermirlər, konkret qiyməti var.

Bu, daha çox savadsız abituriyentlərin əl atacağı xilas kəməridir. O gənclər ki, öz ölkələrinin qəbul imtahanlarında maksimum 150-200 bal toplamağa qadirdirlər, bu medal onlara lazımdır.

Bilindi ki, hazırda bir çox imkanlı ailələrin harını və korafəhim züryətləri Azərbaycanda test üsulu ilə qəbul imtahanından lazımı qədər bal toplaya bilmirlər və ataları onları əvvəlcə xaricdə hansısa universitetə böyük pul-para hesabına qəbul etdirir, sonra yenə böyük pullar hesabına öz ölkəmizdəki universitetlərə köçürtdürürlər.

Belə övladlar 4-5 ildən sonra universiteti bitirdikləri zaman bütün tay-tuşlarından daha tez və daha yaxşı iş tapır, vəzifə pillələrində daha sürətlə irəliləyirlər. Onun 650-700 bal toplayaraq universitetə daxil olan tələbə yoldaşı isə uzun müddət işsiz qaldıqdan sonra güc-bəla sırası bir iş tapır, ya da tapmır. Beləcə, 150 balın 700-dən güclü olduğu faktı ortaya çıxır.

İndi aydın olur ki, bəziləri özlərini dağa-daşa və xeyli xərçə salmaq istəməzlər, problemi bir qızıl medalla, operativcəsinə həll etmək istəyirlər. Bir var, başqa ölkədə tanış tapasan, bir çamadan pul verəsən, uşaq gedib qürbət yerdə 1-2 il vaxt itirə, sonra öz ölkədə universitet rəhbərliyi ilə anlaşısan, köçürmə məsələsini həll edəsən, bir də var, uşağa 50 minə, 100 minə (əsl məzənnə sonra müəyyənləşəcək) qızıl medal alasan və uşaq barmağını tuşladığı prestijli universitetin prestijli fakültəsinə qəbul oluna.

"Qızıl medal islahatı" ideyasını son məramı, məqsədi budur: başqalarının önündə üstünlük qazanmaq, müsabiqələrdən, rəqabətdən yan keçmək, ən yaxşı ali məktəblərə arxa qapıdan soxulmaq.

Bu isə ədalətsizlikdir. Bir abituriyent gecə-gündüz oxuyacaq, səhər məktəbə, günortadan sonra hazırlıq kursuna gedəcək, gözünün nurunu tökə-tökə elm öyrənəcək, dövlət sifariş ilə təhsil almaq üçün canına cəfa verib yüksək bal toplayacaq, o biri isə oxumayacaq, "gəz, dolan kafe-restoran, papanın gül balası" devisi ilə hərəkət edəcək, sonda imkanlı valideynin hesabına bir qızıl medal alaraq tələbə olacaq.

Bu, əslində həm də böyük problemdir. Çünki bu halda 5-10 ildən sonra ölkə savadsız və tamahkar həkimlərlə, hüquqşünaslarla (ona görə ki, "qızıl medal"çıların daha çox bu ixtisasları seçəcəyi şübhəsizdir) dolub-daşacaq. Bu da nə deməkdir, hamı yaxşı bilir. Böyük pul-para hesabına diplom almış savadsız həkim insanların canına qəsd edəcək, eyni yolla diplom sahibi olmuş savadsız hüquqşünas isə onların hüququnu tapdayacaq.

Ona görə də "qızıl medal avantürası"na yox demək lazımdır. Bu, yalnız avantüristlərin işinə yarayacaq və heç cür təhsili stimullaşdırmayacaq.

Ümumiyyətlə götürsək, bir şagirdin 8-10 fənnin hamısından əlaçı olması fenomenal hadisədir. Ali məktəblərdə qəbulda 700 bal toplama hadisəsi nadir fakt olduğu halda, bir şagirdin bütün fənnləri eyni dərəcədə əla qavraması daha çətinidir. Deməli, qızıl medalların tam əksəriyyəti onlara güzəştə veriləcək, sonra daha bir güzəşt qəbulda olacaq, sonra daha biriE

Bir də soruşmaq gerek: son 26 ildə abituriyentlər mövcud sınaqda qayda ilə ali məktəblərə qəbul olunurlarsa və heç kim narazı deyilsə, xalq məmnundursa, bu, vaxtaşırı "islahat"lar nəyə xidmət edir?

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun "Terminologiya" şöbəsinin müdiri, professor Sayal Sadıqovanın yeni nəşr etdirdiyi "İzahlı dilçilik terminləri lüğəti" kitabının plagiat olması iddia edilir. Ölkə.az saytının yaydığı məlumata görə, sözügedən institutun "Terminologiya" şöbəsinin müdiri Sayal Sadıqova və onun başçılıq etdiyi elmi işçilər M.İ. Adilov, Z.N. Verdiyeva və F.M. Ağayevanın birlikdə tərtib etdikləri "İzahlı dilçilik terminləri lüğəti" F. Veysəllinin müəllifliyi və redaktəsi ilə hazırlanmış "Dilçilik ensiklopediyası"ndan köçürülüb.

"Plagiatlıq sanki bir dəbə çevrilib"

"İzahlı dilçilik terminləri lüğəti" kitabının plagiat olması iddia edilir; **Etibar Əliyev:** "Elmdə böyük bir məsuliyyətsizlik yaranıb"

"İzahlı dilçilik terminləri lüğəti" kitabındakı köçürmələri üzə çıxartmaq üçün hər üç kitab əldə edilib.

Bildirilir ki, professor Sayal Sadıqovanın müəllifi olduğu kitabdakı oğurluq faktlarını görmək üçün heç dilçi olmaq da lazım deyil. Kitabın istənilən səhifəsini vərəqləmək kifayətdir edir ki, orada plagiat faktlarını aydın görəsən. Hətta misallar da eynidir.

İddialara münasibətdə Sayal Sadıqova söyləyib ki, artıq bir neçə ay əvvəl kitabın təqdimat mərasimi keçirilib və təqdimatda AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli də iştirak edib: "Kitabda hər hansı plagiatlıq olsaydı, indiyədək bunun səsi çıxardı. Fəxrəddin müəllim Veysəlli Dilçilik Ensiklopediyasını yazıb, orada alman, rus, ingilis lüğətləri var. Bizim kitabımız isə sırf Azərbaycan qrammatikasında işləyən terminlərin lüğətidir. Buna isə heç kəs nə isə deyə bilməz. Bizim kitabın üzərində 6 nəfər işləyib, burada heç bir köçürülmədən söhbət gedə bilməz. Yazdığımız kitab Azərbaycan dilinin qrammatikası əsasında ilk dəfə sanballı yazılmış izahlı dilçilik lüğətidir. Kitab yazılan zaman qarşımızda Azərbaycan dilinin qrammatikası olub. Azərbaycanda hər 5 ildən bir terminoloji lüğət yenilənir. Əlimizdə olan əsas mənbə isə Qəzənfər müəllimin kitabları olur. İndi bizim yazdığımız lüğətdə hansı köçürülmədən söhbət gedə bilər? Bu, qətiyyətlə ola bilməz".

Son illərdə Azərbaycanda elm sahəsində tez-tez plagiatlıq faktları ortaya çıxır. Müxtəlif elm adamlarının hətta elmi işlərində belə plagiatlıq nümunələri tapılır. Ekspertlər bildirirlər ki, bu hal

hətta vəzifə də tuturlar. Sanki heç bir hadisə baş verməyib. Bu gün ən çox humanitar sahələrdə plagiatlıq ortaya çıxır. Ancaq texniki və təbiət elmləri sahəsində də elə plagiatlıq elementləri var ki, humanitar istiqamət onun yanında kölgədə qalır. Sadəcə olaraq, bunları araşdırmırlar. Böyük formulalar olduğuna

bir məsələyə çevrilib. Səbəbi də yuxarıda sadaladığımız faktorlardan qaynaqlanır".

Ekspert bildirib ki, bu gün plagiatlıq sanki bir dəbə çevrilib:

"Çünki aşkarlandıqda heç kim məsuliyyət daşımadığı üçün bu, ölkədə dəb halını alır. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası da plagiatdır. Bu,

əsasən də nəzarətsizlikdən ortaya çıxan bir məsələdir. Ekspertlərin fikrincə, baş verən tendensiya Azərbaycan üçün olduqca mənfi haldır.

"Yeni Müsavat"a danışan ekspert Etibar Əliyev bildirib ki, plagiatlıq o adamlar edirlər ki, onların elmləri, müdafiə etdikləri namizədlik və doktorluq dissertasiyaları da plagiatdır: "Rəhmətlik Azad Mirzəcəzadə Ali Attestasiya Komissiyasının sədri olan vaxt bu məsələlərin kökünü kəsməyə çalışırdı. Azad müəllim elmi bilən, universal biliklərə malik şəxsiyyət idi. Yəni o, həm təbiət, həm humanitar elmləri gözəl bilirdi. İş də bəxan zaman, yaxud da kimsə işini məruzə edəndə o, bunun plagiat olmasını aşkar edə bilirdi və dərhal da işi ləğv edirdi. Onun işlədiyi dövrdə çox az adam alimlik iddiasında olurdu. Bilirdilər ki, obyektivlik maneəsi var. Azad müəllimlərdən sonra münbit şərait yaranırdı və elmlər doktorlarının sayı sürətlə artmağa başladı. Elmlər doktorlarının sayı artdıqca da fəsadlar ortaya çıxdı. Baxırıq ki, bu gün plagiatlıq aşkar edilən şəxslər cəmiyyətdə çox rahat gəzib,

çox dəhşətli bir nümunədir. Bunu istənilən diskussiyalarda sübut edə bilərəm. İstinad hissəsində müəllifin adını çəkmədən həmin dediyim ensiklopediyada yüzlərlə məqalələr, məlumatlar var. Bunun özü də onu göstərir ki, hazırda elmdə böyük bir məsuliyyətsizlik yaranıb. Bu gün də ortaya çıxan plagiatlıq həmin hadisələrdən biridir. Düşünürəm ki, əslində alimlər buna qarşı müqavimət göstərməlidir. Lakin təəssüflər olsun ki, bu gün plagiatların dəstəklənməsində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və akademiyanın müxbir üzvlərinin böyük əməyi var".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Dini münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı yeni qanun hazırlanıb

Azərbaycanda dini sferada münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı yeni qanun layihəsi hazırlanıb.

"Report"un məlumatına görə, yeni qanun layihəsinin "Dini etiqad azadlığı və dini qurumlar haqqında" adı ilə yaxın zamanlarda ilk oxunuşda Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsi ilə birgə iclasında müzakirəyə çıxarılması gözlənilir.

Yeni qanun layihəsi hazırda qüvvədə olan, 1992-ci ildə qəbul edilən "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanunu əvəz edəcək. Yeni qanun layihəsinin MM-in 2019-cu il yaz sessiyasında plenar müzakirəyə çıxarılması nəzərdə tutulur.

ABŞ-in iki neft nəhəngi - "Exxon-Mobil" və "Chevron"un Azərbaycandakı layihələrdən çıxmaq qərarı böyük resonansa səbəb olub.

sentyabrında imzalanıb.

Yeni sazişə əsasən, AÇG layihəsində tərəfdaşların iştirak payları bu nisbətdədir: BP-30,37 faiz; AzACG (SOCAR)- 25,00 faiz; "Chevron"- 9,57 faiz; "INPEX"- 9,31 faiz;

"AÇG". Hər ikisində operatorluq BP şirkətinin əlindədir. "Exxon" və "Chevron" bu layihələrdə passiv iştirakçılardır: onlar ancaq maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirib dividend qazanırlar. Başqa bir öhdəlikləri

Amma bilmirlər ki, şirkətlərin burada hələsinin cəmi 3 işçisi var. Yaxud deyirlər ki, ABŞ-da Azərbaycanın enerji layihələrini dəstəkləməyəcək və sair".

I.Şaban xatırladır ki, 2008-ci ildə neftin qiyməti düşəndə neft sənayesində mindən yuxarı pay alqı-satqısı əməliyyatı olub: "Ondan sonrakı on ilə yaxın müddətdə

ABŞ şirkətlərinin "Əsrin müqaviləsi"ndən çıxmasının pərdəarxası

Ekspert: "Mən təklif edərdim ki, hər iki şirkətin payını Azərbaycan Dövlət Neft Fondu alsın"

Xatırladaq ki, bu barədə "Reuters" agentliyi məlumat yayıb. Agentlik yazır ki, Azərbaycanda 25 il işlədikdən sonra bu şirkətlər əsas fəaliyyətlərini Birləşmiş Ştatlara yönəltmək istəyirlər. "Exxon" "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yatağının işlənməsi layihəsindəki 6,8 faizlik payını 2 milyard dollara satacağına ümid edir. Onun rəqibi olan "Chevron" "Reuters" agentliyinə bildirdi ki, özünün AÇG-dəki 9, 57 faizlik və Bakı-Ceyhan-Tiflis (BTC) kəmərinə 8,9 faizlik payının satış prosesinə başlayır.

Satışın səbəbləri barədə suala cavab olaraq "Exxon" sözcüsü Julie King deyib ki, şirkət "bazar şayiələrini" şərh etməmişdir. BP şirkətindən deyilib ki, "Exxon" və "Chevron" şirkətlərinin satış planı barədə məlumata malik deyil.

SOCAR-ın mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Əhmədov "Yeni Müsavat"a şirkətlərin qərarı ilə bağlı onların özələrinə müraciət etməyi məsləhət görüb. Prosedura görə, hər iki şirkət öz payını satmaq üçün onu ilk növbədə layihələrin operatoru olan bp şirkətinə və SOCAR-a təklif etməlidir. Sonuncuya bu istiqamətdə hər hansı təklifin daxil olub-olmadığına dair sualımızı İ.Əhmədov "Bu istiqamətdə hər hansı bir xəbər olarsa, ictimaiyyətə açıqlanacaq" şəklində cavablandırdı.

Onu da bildirdik ki, AÇG hazırda Azərbaycanın neft ixracatının əsas mənbəyidir. 2018-ci ilin birinci yarısında bu yataqdan gündəlik hasilat 600 min barelə yaxın olub. Yatağın 2050-ci ilədək işlənməsinə dair yeni müqavilə 2017-ci ilin

"Statoil"-7,27 faiz; "ExxonMobil"- 6,79 faiz; "TPAO"-5,7 faiz; "Ittochu"-3,65 faiz və "ONGC Videsh Limited (OVL)"- 2,31 faiz.

Yada salaq ki, "Chevron"un Azərbaycandakı enerji layihələrindən çıxacağına dair məlumatlar iki il əvvəl də yayılmışdı. Belə ki, 2016-cı ildə şirkət 2017-ci ilədək Amerikadan kənardə yerləşən 10 milyard dollarlıq aktivlərini satacağını bəyan etmişdi. Buna səbəb kimi korporasiyanın mənfəətinin ciddi şəkildə (2001-ci ildən ən aşağı göstərici) azalması göstərilirdi. Həmin vaxt "Chevron"un Banqladeşdəki aktivlərinin satışı ilə bağlı kommersiya danışıqlarına başladığı aydın oldu. Bu satışın həcmi 2 milyard dollar olacağı gözlənilirdi. Qalan 8 milyardlıq aktivlərin içərisində Azərbaycandakı layihələrdə iştirak paylarının da olduğu bildirirdi. Həmin ərəfədə korporasiyanın Azərbaycandakı layihələr üzrə əlaqələndiricisi Salli Conz (Sally Jones) AÇG və BTC-dəki payların satılacağına nə təsdiq, nə də ki təkzib etmişdi. İndi yayılan məlumatlardan belə görünür ki, "Chevron"un bu addımı ən azı 2 il əvvəldən planlaşdırılmış.

"Neft" Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban bildirir ki, dünyada iqtisadi proseslər sürətlə dəyişir: "Dünya iqtisadiyyatının strukturu dəyişir. Əgər on il əvvəl dünyanın on nəhəng şirkətinin yeddisi resurs şirkəti idisə, bu gün ilk onluqda bir dənə də olsun belə şirkət yoxdur. İri şirkətlər öz bizneslərinə yenidən nəzər salırlar. Azərbaycanın neft-qaz sektorunda iki böyük layihə var - "Şahdəniz" və

yoxdur. İndi yeni dövr açılır. "Chevron" səhmdar şirkətdir, "Exxon" isə özəl. AÇG-də şirkətlərin illik dividendi neftin qiymətindən asılı olaraq 2-2,5 milyard dollar olur. Paylara uyğun böldükdə 10 faiz payı olan 200-250 milyon dollar gəlir əldə edir. Getdikcə hasilat azalır deyər, bir neçə ildən sonra bu gəlir 150 milyon dollara azalacaq. Amma indi sən bu payını 2 milyard dollara satıb başqa bir yerdə daha gəlirli bir sahəyə yatırarsan. Bu gün resurs şirkətlərinin əksəriyyəti belədir. Bunlar iri şirkətlərdir, bir layihədən ildə 250 milyon dollar əldə etmək onların marağında deyil. Amerika filmlərində bir mövqə var: sən milyardersənsə, öz adına və imkanına layiq layihələr icra etməli, öz adına layiq gəlir əldə etməlisən. Bu, ABŞ-da formalaşmış baxış bucağıdır. Yeni milyardların baxış bucağı deyil ki, Azərbaycanda "moykası" olsun. Yaxud çox zəngin bir şirkətin bir yerdə bərbərxanası olsun, oradan ayda min manat gəlir əldə etsin. Onlar hesab edirlər ki, hər kəs, hər şirkət öz imkanlarına, öz miqyasına uyğun layihələr həyata keçirməlidir: kiçik biznesin öz fəaliyyət çevrəsi, orta biznesin, iri şirkətlərin öz biznes maraqları var. Ona görə də onlarda inkişaf olur, hərə öz yerində, öz imkanlarına uyğun çalışır. Kimsə demir ki, çoxmilyonluq tikinti biznesim də olsun, metronun qarşısında siqaret budkadam da. Onlar fikirləşirlər ki, mən tikintimlə məşğul olum, budkadakı da siqaret satışı ilə. Bu gün "Exxon" və "Chevron"un gedişi ilə bağlı şərhlər verilir ki, işsizlik yaranacaq.

700-dək belə əməliyyat olub. 2015-ci ildən bəri neft sənayesində 400 minədək ixtisarlardan olub. Bu, çox dinamik bir sahədir. Daim dəyişikliklər olur.

Qayda belədir ki, layihədən çıxmaq istəyən şirkət ilk öncə payını operator olan BP şirkətində və Azərbaycan dövlətini təmsil edən SOCAR-a, daha sonra bütün iştirakçılara təklif edir. Onlar almasalar, 3-cü tərəfə satış üçün çıxarırlar".

SOCAR ABŞ şirkətlərinin payını əldə edə bilirmi? Ekspertin sözlərinə görə, hazırda SOCAR kifayət qədər böyük layihələrin icrası ilə məşğuldur: "Şirkətin yatırım etməli olduğu layihələr çoxdur. AÇG kifayət qədər gəlirli bir layihədir. Belə layihələr adətən fondların diqqətində olur. Buna görə də mən təklif edərdim ki, hər iki şirkətin payını Azərbaycan Dövlət Neft Fondu alsın. Son on ildə fondun aktivlərinin idarə edilməsindən illik gəlirlilik 1,5 faiz təşkil edib. Amma bu layihəyə yatırım etməklə, ildə azı 7 faiz gəlir əldə etmək mümkündür. İndiyədək fondun ən yaxşı yatırımını "Bakı-Tiflis-Ceyhan" boru kəməri layihəsinə edilən yatırımdır. Bu baxımdan, Azərbaycanın AÇG-yə yatırımını da uğurlu investisiyaya olar. Fondun buna imkanı yetərincədir. Maliyyə naziri Samir Şərifov deyib ki, 2019-cu ildə neftin orta qiyməti 60 dollar olarsa, Neft Fondunun aktivləri 2,5 milyard dollar artacaq. Elə bu artan vəsaitləri AÇG-yə yönəltmək kifayətdir. Əvəzində hər il o layihədən xalis 250 milyon dollar gəlir əldə edilər".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Vassal "azadlığı"

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

Ermənistanın nə dərəcədə oyuncaq və qeyri-ciddi dövlət olduğu bir daha məlum oldu. Nikol Paşinyan o gün deyib ki, seçkilərdən sonra ölkə yenidən prezident üsul-idarəsinə qayıda bilər. Guya bunların da dövlətçiliyi-zadı varmış. Guya problem prezidentli və ya parlamentli idarəçilikdəmiş və ikisindən biri onları mütəlak ağ günə çıxaracaqmış.

Təbii ki, ilğımdır. Ancaq bizim üçün nə fərqi, işğalçı ölkənin başında duran prezident adlanacaq, yoxsa baş nazir. Onların hamısı xəstə təfəkkür daşıyıcısı deyilmi? Kimsə indi irad bildirə bilər ki, həmin bu qeyri-ciddi ölkə torpaqlarımızın 1/5-ni illərdir işğal altında saxlayır. Doğru. Amma bu, ermənin rusla müştərək işğalıdır. Təkbəşinə onun nəyi var ki? Düz-əməlli dövləti də yoxdur. Ermənin nəyi varsa rusun hesabına deyilmi?

Odur ki, ağa-qul münasibətləri nə qədər tez korralsın, bizim üçün bir o qədər yaxşıdır. Heç olmasa, Qarabağ məsələsində müəyyənlik yaranar. Ermənistanın Rusiya üçün önəminin azalması və ya itməsi, heç şübhəsiz, xeyrimizədir...

3 gün sora Ermənistanda parlament seçkiləridir. Ondən sonra ermənilərin inqilab eyforiyası sürətlə yatacaq. Çünki inqilab etmək asan, onun hədəflərinə çatmaq isə çətindir. Ermənistanın "beli"nin Rusiyaya bağlı olduğunu nəzərə alsaq, ikiqat çətinlikdir. Bu, o deməkdir ki, Moskva üçün marionet ölkədə kimin hakimiyyətdə olması əslində bir elə önəm kəsb etmir.

Hələ ki Putin Paşinyanın demokratiya tamaşasına, daha dəqiqi, evcik-evcik oyununa səbir göstərir. Ancaq seçkilərdən sonra Paşinyan Moskva əleyhinə, illah da "Qərbin kartı" ilə oynamağa başlasa, əmin olun ki, o zaman əsl Putini hamı görəəcək. "Düyməyə" də onda basılacaq.

Ortada Ukrayna nümunəsi var. Ukrayna hələ Avropa Birliyi ilə birbaşa sərəhəddir. Ermənistan isə anklavdakı kimidir: bir tərəfi "düşmənlər Azərbaycanı", o biri tərəfi "düşmənlər Türkiyə", üçüncü tərəfi isə ABŞ-ın "qan düşməni" İran. 4-cü qonşu - Gürcüstan da ki öz başını güclə saxlayır.

Deyərlər, keçmiş dostların düşmənciliyi yaman olur. Keçmiş müttəfiqlər haqda da bu deyim keçərlidir. Ukrayna presedenti göstərdi ki, ruslar üstəlik, yeri gələndə heç din (pravoslavlıq) və slavyan qaradaşlığını da vecə almırlar. Əsas öz mənafelelidir. İndi gör Qriqoryan kilsəsinin inanclısı Paşinyan ayağını azca səhv qoysa, Ermənistanı nə gözləyir.

Aydındır ki, boynuna "Qarabağ ilgəyi" salınmış anklav Ermənistanın demokratikləşməsi müşkül məsələdir. Hələ ki Nikol Paşinyan bunu dərk etməkdən uzaqdır. İnqilab eyforiyası qoymur. Hətta o, belə rəy yaratmağa çalışır ki, Qarabağ probleminin Ermənistanı dəxli yoxdur və Bakı ilə Xankəndi özləri danışıb anlaşmalıdır.

Əlbəttə, bu da tər-təmiz blef və illüziyadır. Eyni zamanda, "dəvəquşu siyasəti"dir ki var. Ona görə ki, ərz etdik artıq, Ermənistan möhkəm iplə Moskvaya bağlıdır. İşğalçı ölkə 27 ildir müvəqqəti azadlığa və ya ev dustaqlığına buraxılan, lakin qoluna elektron bilərənk təxliyə məhbubun günündədir: hərəkətləri tam nəzarətdə. Sərkisyan olmasın, Paşinyan olsun, erməni liderlərinin hamısının Moskvadan azadlığı bu qəddərdir. Vassal sərbəstliyi yəni. Bədbəxt erməni də elə bilir dövləti var.

İndi Paşinyan bu tilsimi - bilərənkə guya qırıb azad olmaq istəyir. Niyə "guya"? Ona görə ki, o, həm Rusiyadan uzaqlaşmaq, həm də Azərbaycan qarşısında Moskvadan təhlükəsizlik qərantı almaq istəyir. Bir rus politoloqu bu günlərdə yaxşı demişdi: necə olur ermənilər bizim pulumuzu, silahlarımızı həvəslə götürür, amma Gümrüdəki bazanın bağlanmasını tələb edirlər, bizə nifrət bəsləyirlər?

Haqlıdır. Ya olduğun kimi görünməlisən, ya da görünməyən kimi olmalısən. İkisindən biri. Əks halda, heç kəs səni ciddiye almayacaq. Nə vaxt erməni boynundakı ilgəkdən və qolundakı bilərənkədən bezsə, o başqa məsələ. Bax, onda "demokratik Ermənistan"ın imperiya Rusiyası ilə qarşılıqlı qəbul olmağa olacaq.

Bişəkk, bizə onların qarşılıqlı sərəfdir. Ən azından Qarabağa görə. Ermənistanda vəziyyət nə qədər çox qarışırsa, Rusiya ona nə qədər çox etimadsızlıq göstərsə və şübhəli nəzərlə baxsa, bir o qədər xeyrimizədir. Qalır, qızıl fürsətin zamanını düzgün hesablayıb dərhal hərəkətə keçmək və... NÖQTƏNİ qoymaq.

Tomrisi düşünərkən

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"İlahi, bir səbəb sal mətbəxdə qab yuyan o qadının dodaqları qaçsın"

(Rasim Qaraca)

Hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşlarımız Qırğız Respublikasının keçmiş tamojna sədri Adamqul Yunusov müəllimi Bakı aeroportunda tutub qoduqluğa salıblar. Qırğızlar onu axtarısa veribmişlər, hansısa cinayətlərdə suçlanır. Görün, bizdə korrupsiya ilə mübarizə, gömrükdə qayda yaratmaq halları artıq hansı səviyyəyə çatmışdır! Biz indi beynəlxalq aləmdə gömrüyü düzəldirik. Halal olsun.

Ümid edək, Rusiyada gəlinimizin saçını qırmaq üstümüzə yollayan cinayətə qayınana-ər dəstəsi də hansısa şəkildə ədalət qılıncımızın kəsərini dadacaqdır. Yoxsa bu nə həyasızlıqdır? Adami döyüb işgəncə veriblər, indi Rusiyada sakitcə oturub "Ay Zaur" verilişinə intervü verirlər. Bizdə olsalar bunu edə bilirdilərmi? Qətiyyətlə. Əlaqədar orqanlar dərhal işi nəzərə götürüb tədbir görmüşdülər və bu saat biz AzTV efirində gəlinə işgəncə verənlərin özünün keçəl olunması videolarını izləyib rahatlaşdıq. Rusiyada qayda-qanun yoxdur, dərbəylək yerdə. Gah Putin kimisə döyür, gah Ramzandan üzr istəyirlər... Sözləşib, həmin Ramzan az öncə Bakıya gəlmişdi, gördünüzümü özünü necə quzu balası kimi aparırdı? Başqa cür ola da bilməz, çünki bizdə dövlətçilik ənənələri güclüdür.

Keçən dəfə söz verdiyim kimi, bu gəlinlərin aktivləşməsi temasına da qayıtmaq istərdim. Dünyada 2017-ci ilin oktyabrından "Mee Too" qadın hərəkatı başlanmışdır. Bunun mənası "Mən də" deməkdir və qadınlar bu həştəq altında öz başlarına gələn seksual zorakılıq hallarını sosial şəbəkələrdə paylaşır. Xeyli tanınmış qadınlar - aktyorlar, jurnalistlər, siyasətçilər bu aksiyaya qoşuldu, nəticədə məşhur prodüser Harvi Vaynşteyni türməyə saldılar. Yeri gəlmişkən, Amerikada bu söhbətin binasını qoyan ictimai fəalın adı Təranə Bərq-dir. Zəncidir, ancaq adına görə ehtimal edirəm əsl hardansa bizim Aran rayonlarındadır.

Bax, heç kim bilmir ki, əslində o "mee tu" hərəkatının özülünü də azərbaycanlı qadınlar başladığıdır. 2014-cü ildə! Yadırlar gəlinə, o zaman bizdə bələdiyyə seçkisi zamanı bir jurnalist kişi Yasamalda qutuya topa-topa bülleten dolduran Əfruz müəlliməni çəkmişdi. Qanunsuz olaraq. Çünki bizdə el adəti var, müəllimə qutuya bülleten doldurur da! Müəllimə dərs demək üçün deyildir ki. Nə isə, həmin jurnalist qırğı ilə Əfruz müəllimin, daha doğrusu müəllimənin - gərək düz yazacaq - dialoqu zamanı müəllimə deyirdi: "Nədir, mənə döyəcəksən?". Bu isə bütün dünya qadınlarını ruhlandıran, kişi zorakılığına qarşı mübarizəyə səsləyən şüara çevrilmişdir! Elə "Mee too" ifadəsindəki "mee" bizim "müəllimə" sözünün qısaldılmış, əzizləyici formasıdır. Görürsən şagirdlər çox istədikləri pedaqoga adətən "mə" deyirlər.

Daha sonra qaçan gəlinlər aktivləşdilər. Hara baxırdın gəlinlər toyu, bəyi, yengəni, sütünsüz şadlıq sarayını, qudaların təbrikini, əməkdar artist Manis müəllimin oxuduğu "Aynadan gözəl" mahnısını atıb qaçırdılar. Elə bir gün olmurdu qəzetlər, sayıtlar (bizim dildə belə yazılır) başlıq qoymasın: "Daha bir gəlin toydan qaçdı". Riçard Gir və Culiya Robertsın baş rol oynadığı, 1999-cu ilin "Qaçmış gəlin" kinosu yalan olmuşdu, bizim həyatımız gerçək.

Ancaq qadınlarımız sosial aktivliyin yalnız qaçış mərhələsi ilə kifayətlənə bilməzdilər. Bu, qorxaqlıq kimi də qiymətləndirilirdi. Axı bizim, Vəzirov demişkən, heykəli düzəldiləsi qadınlarımız çoxdur (bir az ayrı cür demişdi, bilənlər bilməyənlərə danışsın). O üzəndə, ictimai fəal qadınlarımız metroda corab dəyişmək, iki qadının birləşib bir erkəyi şapalaqlaması kimi aksiyalar, fleşmoblar da etdilər. Bunlar hamısı olduqca gözəl idi. Qadınlar üsyan etməsə, bu ölkə düzəlməz deyildir, bilirsiniz. Əhəlinin yarısından çoxu qadındır, ancaq onlar əsasən qul kimi susmağa məcburdur. Elə bil ölkənin yarısını paralıc vurubdur, burda nə həyat olar? Şair demişkən: "Qadın gülsə şü ıssız mühitimiz gülcək, Sürüklənən bəşəriyyət qadınla yüksələcək!". Sözləşib, kişilərin ölkəmizə UZİ aparatı gətirib qadınları hələ bətdə ikən məhv etməsi əsl soyqırım aktıdır.

Uzun sözün qısa, qadınların aktivləşməsi azərbaycanlı erkəkləri narahat etmişdir. Mənim fikrimcə, saç qırılan qadın videolarının yayılması, bu ətrafda mənasız, bəhbəli diskiyaların aparılması qadınların, gəlinlərin gözünü qorxutmaq, azadlıq, üsyan yolundan çəkəndirmək cəhdidir.

Sən söhbətə bax, deyir, ərinə Rusiyada xəyanət edibdir... Başa düşürəm, azərbaycanlı ərler Rusiyada illərdir xəyanət edirlər, hansısa gəlin buna görə ərinin tutub başını qırırıbmı? Varmı belə fakt? Yoxdur. Əksinə, yazıq şəkildə, süpürgə kimi kincədə oturma illərlə bu erkəkləri gözleyirlər. Uzağı vatsapda-zadda acı zarafat edirlər: "Bir gün səni də Xoşqədəmin verilişində axtaran uşaqların Rasiyadan gələcək". O uşaqlar isə zarafatsız gəlirlər.

Ötən həftə Ermənistanın müdafiə naziri əvəzi David Tonoyan Azərbaycana da daxil olan maraqlı bir açıqlama vermişdi. Tonoyan demişdi ki, İrəvan Rusiyadan 100 milyon dollar kredit çərçivəsində Su-30SM supermüasir və çoxfunksiyalı qırıcı təyyarələr almağa hazırlaşır. Onu da bildirmişdi ki, guya Moskva ilə bu yöndə anlaşma yekunlaşmaq üzrədir. Kredit isə ən aşağı - 3%-lə və 15 ilə nəzərdə tutulur.

Bu da maraqlıdır ki, açıqlama İrəvanda bir qrup rusiyalı jurnalistlərlə söhbət zamanı səslənmişdi. Üstəgəl, D.Tonoyan daha bir intriqalı cümlə işlətmişdi. Demişdi ki, Ermənistanın Rusiya ilə hansısa ortaq tədbirinə hazırlıq gedir. Söhbət hansı tədbirdən - iki ölkə rəhbərlərindən birinin o biri ölkəyə qonaq getməsindən, yoxsa ortaq təlimlərdən gedir - bunu o dəqiqləşdirməmişdi.

 "Yeni Müsavat" bu bəyanatın ölkədə parlament seçkiləri öncəsinə təsadüf etməsinə artıq diqqət yönəldib. Yeni açıqlamadan təbliğat "qoxusu" gəlir. Ən azı, ona görə ki, 8 may "məxməri inqilabı"ndan sonra Ermənistanın xarici siyasət kursu tam bilinmədiyi halda, Rusiya qərbyönlü Paşinyan hökumətinin mövqeyini gücləndirəcək addıma getməz.

Öz növbəsində azərbaycanlı hərbi ekspert Şair Ramaldanov qəzetimizə müsahibəsində erməni rəsmisinin söylədiyinə şübhə ilə yanaşaraq, bunu 9 dekabr parlament seçkiləri ilə bağlı daxili auditoriyaya ünvanlı bəyanat saydığını demişdi. Çünki onun sözlərinə görə, belə bir anlaşmanın olmasına dair ortada yetərli dəlil-sübut, sənəd yoxdur. Sitat: "Bu gün öz əsgərini yetərinə alt paltarları ilə belə, təmin edə bilməyən bir dövlətin bu təyyarələri almağa imkanı ola bilərmi? Belə bəyanatları biz onlardan çox eşitməmişik. Deyirlər ki, təyyarələrin alınması ilə bağlı son mərhələdəyik. Amma açıqlanmır. Əgər məhsul varsa, pul verilir və o alınır. Kredit varsa, bu barədə məlumat verilir. Bütün bunları nəzərə alsaq, çox da inandırıcı gəlmir".

Xatırladaq ki, İrəvan 2010-cu ildən Rusiyadan bu müasir maşınları almağa çalışır. Lakin onun öz hərbi aviaparkını müasirləşdirmək üçün maliyyə resursu kasaddır. 2012-ci ildə tərəflər həтта anlaşma da imzalamışdı. Ancaq Su-30-lar İrəvana yənə gəlib çıxmadı.

O vaxtdan hərbi analitiklərə görə, Ermənistanın hərbi-hava qüvvələri yenilənmir. Azərbaycan fərqli olaraq, işğalçı ölkənin aviasiya qırıcları, ümumiyyətlə, yoxdur. Bakının öhdəsində isə nəinki MiQ-29-lar var, üstəlik, son illərdə Azərbaycan çoxlu sayda düşmənin "qorxulu rəyası" olan pilotsuz uçan aparatlar əldə edib. Bunun hesabına döyüş aviasiyamız hərbi ekspertlərin də təsdiqlədiyi kimi, düşmən üzərində böyük üstünlüyə malikdir. Düzdür, MiQ-29 Ermənistan ərazisində də var - ancaq onlar Erebulanədəki Rusiya aviabazasına məxsusdur...

Rusiyalı hərbi ekspert Pavel Felqenqauer tam istisna eləmir ki, bu dəfə Rusiya İrəvan

İrəvanın yalanı -

Rusiyaya işğalçıya müasir qırıclar vermir

Rusiyalı hərbi və siyasi ekspertlərdən Ermənistanı pərt edən açıqlamalar; düşmən ölkənin hərbi-hava qüvvələri 7 ildir yenilənmir; Azərbaycan isə ABŞ-la da hərbi-texniki əməkdaşlığı genişləndirməyə hazırlaşır - hərbi nazirimizdən mühüm anons...

na hansısa sayda təyyarə verə bilər. "Lakin istənilən halda, əgər həтта bu, baş versə, bu, kiçik həcmdə ola bilər. Çünki 100 milyona bu təyyarələrdən çox ala bilməzsən. Bu, hələ ondan asılı olacaq ki, satış Rusiya daxili qiymətə olacaq, yoxsa dünya bazarı qiymətinə. Yəqin ki, 4 "BU" təyyarəsi olacaq ki, onlardan da ən azı, ikisi döyüş yox, təlim-döyüş təyyarəsi olacaq. Yeni nəzəri cəhətdə 4-6 təyyarə ola bilər".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə o, "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində deyib.

Lakin digər tanınmış rusiyalı ekspertlər bu mövzuda portala daha skeptik danışıqlar. Məsələn, politoloq Aleksandr Perenciyyəyə görə, Tonoyan, yumşaq desək, şişirdir, Ermənistanə heç bir döyüş təyyarəsi verilməyəcək.

"Tələsməyin. İrəvan bənzər bəyanatları əvvəllər də verib. Ortada yeni heç nə yoxdur. Bəzən Ermənistan öz arzusunu reallıq kimi qələmə verir. Erməni nazirin son açıqlamasını Moskva təzyiqlə eləmək cəhdi də adlandırmaq olar", - deyir o qeyd edib.

"Ola bilsin, həm də Bakıya ünvanı hansısa psixoloji təsirli oyun gedir. Yeni ki, baxın, biz artıq yeni, müasir döyüş təyyarələri alırıq. Bunu həmçinin Rusiya-Azərbaycan əlaqələrində disbalans yaratmaq və iki ölkəni bir-birinə qarşı qoymağa hesablanmış cəhd də adlandır-

maq olar" - politoloq ehtimalı edib və əlavə edib ki, həm təyyarələrin sayı, həm də onların verilə forması üzrə informasiya dəqiq deyil.

Kremlə yaxın şəxslərdən olan politoloq Sergey Markov da Tonoyanın nikbinliyini bölüşür. "Tonoyan arzusunu gerçək kimi qələmə verməyə çalışır. Fikrimcə, danışıqlar davam edir. Ancaq silahların bir-baş tedarükü hələlik dayandırılacaq, nədən ki, tamamilə aydındır ki, baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan Rusiyaya münasibətdə getdikcə daha neqativ mövqeyə tutur", - deyir Markov bildirib.

 Azərbaycan isə özünün üstün maliyyə imkanları hesabına ordusunun müasir silahlar, o cümlədən modern hava sistemləri ilə təchizatında şəxələnmə siyasətini uğurla davam etdirir. Belə ki, bir neçə gün öncə Fransanın da Azərbaycana hava hücumundan müdafiə sistemləri verəcəyi barədə məlumat yayılıb.

Bu arada isə Bakının ABŞ-la da hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığı dərinləşdirməyə hazırlaşdığı məlum olub. Bu haqda müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycanda səfərdə olan ABŞ müdafiə nazirinin müavini-nin müşaviri Laura Kuperin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşü zamanı bildirib.

İki ölkə arasında hərbi əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayan nazir Azərbaycanla

ABŞ arasında hərbi əməkdaşlıq, o sırada hərbiçilərimizin NATO proqramları çərçivəsində fəaliyyəti, sülhməramlılarımızın Alyansın Əfqanıstanda həyata keçirdiyi qeyri-döyüş missiyasında iştirakı haqqında ətraflı danışib. Nazir bildirib ki, hər iki ölkə hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığı daha da genişləndirməyə maraqlıdır. Onu da qeyd edib ki, Amerikanın qabaqcıl hərbi təhsil müəssisələrində təhsil alan zabitlərimizin sayının artırılması qərara alınıb.

Regiondakı hərbi-siyasi vəziyyət barədə də qonağa məlumat verən müdafiə naziri Ermənistanın Cənubi Qafqazda sabitliyə təhlükə yaratdığını, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə məhəl qoymadan Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxladığını xüsusi vurğulayıb.

Əlavə edək ki, az öncə Azərbaycanda və Ermənistanın səfərdə olan ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton Bakı və İrəvanı "Rusiya silahlarından üstün olan ABŞ silahları almağa" çağırmışdı. İşğalçı Ermənistanın bahalı Amerika silahlarını almağa imkanı əlbəttə ki, yoxdur. Ermənistan, deyildiyi kimi, ən aşağı faiz kreditlə 100 milyon dollara Rusiyadan uzağı, 1-2 işlənməmiş təyyarəsi ala bilər...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Baş nazir Novruz Məmmədovun "Hərbi vəziyyət şəraitində rabitədən istifadə üçün xüsusi Qaydalar"ı imzalaması müxtəlif müzakirələrə yol açıb. Bəziləri bu mühüm sənədin qəbul olunmasını Azərbaycanın Qarabağ savaşına hazırlığının tərkib hissəsi hesab edir. Müxalifət düşərgəsindən belə fikirlər sosial şəbəkələrdə ifadə olunmağa başlayıb ki, baş nazirin imzaladığı sözügedən qaydalardakı bir sıra nüanslar tətbiq edilən zaman bu, bəzi azadlıqları, demokratiyanı məhdudlaşdıracaq.

Qeyd edək ki, baş nazirin imzaladığı qaydalarda hərbi vəziyyət dövründə telekommunikasiya şəbəkəsi, qurğusu və obyektlərindən, poçt, televiziya və radio yayımı obyektlərindən istifadə xüsusiyyətləri açıqlanıb. Sənəddə bildirilir ki, hərbi idarəetmə orqanları mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, telekommunikasiya şəbəkəsi, qurğusu və obyektlərindən, poçt, televiziya və radio yayımı obyektlərindən istifadədə üstünlük hüququna malikdirlər. Telekommunikasiya və poçt şəbəkələrinin fəaliyyəti Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (NRYTN), televiziya və radio yayımının fəaliyyəti isə Milli Televiziya və Radio Şurası (MTRŞ) tərəfindən hərbi idarəetmə orqanları ilə razılaşdırılmaqla, müvəqqəti məhdudlaşdırılma və dayandırılma bilər.

Sənəddə həmçinin bildirilir ki, hərbi vəziyyətin tətbiq edildiyi ərazidə telekommunikasiya operatorları tərəfindən hərbi idarəetmə orqanlarına telekommunikasiya və poçt xidmətlərinin göstərilməsinin NRYTN, televiziya və radio yayımı xidmətlərinin isə MTRŞ-nin razılığı olmadan dayandırılmasına yol verilmir. Hərbi vəziyyətin tətbiq edildiyi ərazidə hərbi idarəetmə orqanlarının ehtiyaclarını təmin etmək məqsədilə telekommunikasiya şəbəkələrinin və vasitələrinin fəaliyyətinin müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına və ya dayandırılmasına telekommunikasiya şəbəkələrində boş nömrə, port və xətt tutumu olmadıqda, telekommunikasiya şəbəkələrində texniki yüklənmə yarandıqda yol verilir. Hərbi vəziyyətin tətbiq edildiyi ərazidə NRYTN hərbi idarəetmə orqanları ilə razılaşdırılmaqla, müvəqqəti olaraq telefonları şəbəkədən açma və internet xidmətlərinin göstərilməsinə dayandırılma bilər.

Qanunla müəyyən edilmiş qaydada fiziki və hüquqi şəxslərin istifadəsində və mülkiyyətində olan telekommunikasiya, poçt, televiziya və radio yayımı obyektlərinin daşınar və daşınmaz əmlakı əvəzi ödənilməklə, dövlət mülkiyyətində olan daşınar və daşınmaz əmlak isə əvəzsiz olaraq müdafiə ehtiyacları üçün alınma və ya istifadə edilə bilər.

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, bu qaydalar qətiyyətlə siyasi azadlıqları azaltmaq, partiyaların fəaliyyətinin dayandırılması, qeyri-demokratik bir durumu bərqərar etmək

üçün adı bir nümunəyə baxaq. 2016-cı ilin aprel döyüşləri zamanı ermənilər daha artıq dərəcədə Gəncədən statik telefonlardan müxtəlif radioqramları tutaraq efiyə qoyurdular, onu ictimailəşdirirdilər və iki qonşunun söhbətindən sən

Çünki biz optik kablərin hardan ötürülməsini, internet resurslarının əsas provayderlərinin bağlı olduğu şəbəkələr üzərindən məxfi məlumatların dövlət sirri xarakteri daşıyan informasiyaların götürülməsini də engəlləməyə çalışmalı-

Xüsusi rabitə qaydalarını zəruri edən səbəb - müharibə hazırlığı, yoxsa...

Zahid Oruc: "Baş nazirin imzaladığı qaydalar siyasi azadlıqları azaltmaq, partiyaların fəaliyyətinin dayandırılması, qeyri-demokratik bir durumu bərqərar etmək üçün həyata keçirilmir"

üçün həyata keçirilmir. Bu, dünyanın hər yerində qəbul edilən qaydalardır və beynəlxalq prinsiplərlə, azadlıqlarla qətiyyətlə ziddiyyət təşkil etmir: "Odur ki, mənə, buna qarşı olmaq qeyri-mümkündür. Hökumətin qərarı bundan əvvəl qəbul etdiyimiz "Hərbi vəziyyət haqqında" Qanunun tələbidir. Azərbaycanda informasiya məkanı üzərində təhlükəsizlik məramından doğan sözügedən qaydaların təsdiqi əlbəttə ki, çox mühüm məsələni tənzimləməyə xidmət edir. Lakin elə bir fikir, nəticə yaranmasın ki, bu qaydalar hərbi vəziyyət elan olunan kimi bütün kütləvi informasiya vasitələri və rabitə texnoloji kommunikativ qurğuların hamısı yalnız dövlətin sərəncamına təhvil verilir. Çünki bu, cəmiyyət həyatını tam idarəolunmaz vəziyyətə gətirirdi. Ancaq heç şübhəsiz ki, müəyyən tələblər, şərtlər və çərçivələr mövcud olmalıdır. Onun da nədən ibarət olması

dəmə guya bəlli olurdu ki, minlərlə meyit var və bu artıq idarəolunmaz vəziyyət yaradır və sair. Yəni bu cür süni quraşdırılmış danışıqlar təqdim olunurdu. Eləcə də internet resurslarından bunlar verilir. Həmçinin biz onun şahidi olduq ki, sosial şəbəkələr hansısa bir tankın, topun və hərbi hissənin hərəkətlərini, yaxud da ki, ordu birləşmələrinin davranışlarına dair məlumatları ortaya qoyduğunda dərhal bu, öz-özlüyündə müəyyən nəticələr doğururdu. Çünki 60-70 il bundan əvvəlki dövr deyil. İndi bizim sizinlə bu söhbəti apardığımız mobil rabitə vasitələri daşınar və istənilən bir şəraitdə o kameradır, səs ötürücüsüdür, dayandığı koordinat sistemini məlumat verən şəbəkədir. Başqa bir yandan, əlbəttə, biz onu da nəzərə almalıyıq ki, Azərbaycanın kosmik fəzaya özünün peyklərini çıxarması da dediyimiz bu informasiya təhlükəsizliyini qorumaq niyyətindən irəli gəlir.

yıq. Ancaq cəmiyyət olaraq hər bir fərdin gündəlik ünsiyyətini qurduğu, yaxud da ki, rabitə və poçt orqanlarının fəaliyyəti hərbi vəziyyət şəraitində onların tələblərinə tabe olmalıdır. Yəni bu, sözsüz ki, milli maraqların, təhlükəsizliyin qorunması üçün edilə bilər. Gördüyünüz kimi, qaydalar daha artıq dərəcədə məhz bunu əhatə edir. Yəni bu, qətiyyətlə siyasi azadlıqlara, partiyaların fəaliyyətinin dayandırılması, qeyri-demokratik bir durumu bərqərar etmək üçün həyata keçirilmir. Axı hərbi vəziyyətdə baş verə biləcək hansısa təhlükələr iqtidara və ya müxalifətə baxmır. O, qarşısına çıxan istənilən şəxsin əleyhinə çevrilə bilər".

Deputat müharibəyə hazırlıq versiyası barədə isə dedi ki, ola bilsin ki, nəticə çıxara bilər ki, bu sənədin qəbul edilməsi Azərbaycanın müharibə hazırlığının mühüm bir komponentidir: "Lakin bunu təsdiq və ya inkar etmək Milli Məclisin komitə üzvü kimi mənim səlahiyyətlərim çərçivəsində deyil. Yalnız onu söyləyə bilərəm ki, Azərbaycanın dövlət birinci Qarabağ müharibəsi ifadəsi ilə ikinci Qarabağ savaşının ola biləcəyini heç gizlətmədən dəfələrlə söyləyib. Bu, heç də yalnız erməni tərəfini siyasi cəhətdən sıxmaq üçün edilməyib. Hər kəs görür ki, bu qədar texnika, texnologiya, silah arsenalı, ordu gücünün artırılması, ciddi təlimlər, Naxçıvandan Tovuz qədər böyük bir diapazonda erməni gücünün parçalanması üçün atılan addımlar hamısı böyük müharibə hazırlığıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Sürüşən Azərbaycan...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Yox, mən burada sırf geoloji-tektonik sürüşmədən danışmayacam, hərçənd, heç bu məsələnin özü də az önəm kəsb etmir. Böyük xərclər hesabına əmələ gələn yolların, hətta tikililərin necə sıradan çıxmasını adam sakitcə seyr edə bilmir.

Üstəlik, bir sual da rahatlıq vermir bizə: hey düşünürsən ki, görün, sürüşmələr nə qədər sırf tektonik və nə qədər texnologiya məhsulüdür? Axı elə bu yaxınlarda məlum oldu əsas sürüşmə ocaqlarından birində - bütöv bir qəsəbədə yerli-dibli kanalizasiya sistemi yoxdur...

Amma düşünürük ki, bizimkilər olmasa da, hər halda Yaponiyadan gəlmiş mütəxəssislər bu suala da cavab verərlər və proses, nəhayət ki, bir azacıq da olsa, nəzarətə götürülər, yoxsa əks təqdirdə sürüşmə yavaş-yavaş Bakının lap içərilərinə doğru uzanmaqda davam edər.

Nə isə. Keçək indi əsas mətləbə. Bəli, yenidənqurma vaxtları oldadı. Artıq adını belə unuttuğum bir müəllifin "Üzən Avrasiya" adlı romanını oxumuşdum.

Deməli, bir şəhərin zəlzələ ərafəsindəki dövrü təsvir edirdi, di gəl, vurğu daha çox digər bir məqama, qarşıdan gələn daha böyük zəlzələyə - bəli, siyasi zəlzələyə edilirdi...

Yox, Allah eləməsin, mən Azərbaycanla bunun arasında hansısa analogiya aparmıram. Amma gəl, hiss etdiyim budur ki, Azərbaycan da yavaş-yavaş hansısa istiqamətdə sürüşür. Nə istiqamətdir bu? Siyasi, daha dəqiqi, siyasi-tektonik proseslər ölkəni hara sürüşdürür - bunu hələ dəqiq deyə bilməyəcəm.

Müşahidə etdiyim budur ki, getdikcə MDB məkanına, onun ölüvay, amma başbələ institutlarına - KTMT-ye və ya Avrasiya İqtisadi Birliyi kimi gərəksiz qurumalara marağımız artır, xüsusən də son vaxtlarda bu müstəvidə Ermənistanı sıxışdırmağımız bizə çox şirikləndirici görünür və adam daim narahatlıq keçirir ki, Kreml birdən bizim də "saqqızımızı" oğurlar.

Düşünürük ki, bu kontekstdə növbəti il çox maraqlı olmağı vəd edir - bəli, Ermənistanda kimin kim olması və yeni kimlərin Kremlə münasibəti aydınlaşacaq və ola bilsin, bizim Qarabağ yolumuz açılacaq - hər halda, bu məqamlar indikindən qat-qat aydın duruma gələcək.

Hazırda isə maraqlısı budur ki, hətta Kreml belə İrəvana əlavə gərginlik gətirmək və məsələni dərhal həll etməyə tələsmir.

Odur ki, dekabrın 6-da KTMT-nin Sankt Peterburqda keçiriləcək sammitinin vaxtı dəyişdirilib və baş katib məsələsini işçi qaydada həll etmək qərarlaşdırılıb. Bu səbəbdən demək olar ki, hələlik hesab N.Paşinyanın xeyrinədir: o, Y.Xaçaturovu vəzifədən sala bildi, üstəlik də baş katib məsələsinin seçkiyədək həllini təxirə salmağa nail oldu...

Amma bunlar onun üçün bir avansdır-bəli, Kreml hələ ona şans verir, çünki ondan konkret umacaqları var. Paşinyan növbəti ildən başlayaraq daha ağına gələnləri yox, ağına gələnləri danışmalıdır və bilməlidir ki, Moskvanın da səbrinin limiti var.

Qərəz, növbəti ildə bütün bunların bir-cə-bircə çözümlünü görəyik və nəzərə alsaq ki, bir çox ölkələrdə artıq Milad şamları da yandırılıb, bu, o deməkdir ki, müddət elə də böyük deyil - uzağı iki-üç ay və bir də ayılıb görəyik ki, artıq böyük siyasətə start verilibdir.

O ki qaldı sırf Azərbaycanla bağlı məsələlərə, növbəti ildə də bizim "tarixi zəfərlər"imiz daha çox Bakı-Moskva müstəvisində olacaq, ən azı yaxın müddətdə Azərbaycanın Rusiyanı cırıntımaq üçün dərindən - qabıqdan çıxacağı aşkarca görünür və hətta ola bilsin ki, Azərbaycan siyasi müstəvidə kiçik tektonik proseslər yaşayacaq və Rusiya səmtində bir az da sürüşəcəkdir.

Bu səbəbdən də düşünürük ki, Avropa Birliyi ilə haqqında bir neçə ildir ki, söhbət gedən "saziş" imzalanmayacaq və yaxud da elə bir səviyyədə və məzmununda imzalanacaqdır ki, deklarasiyadan savayı bir şey olmayacaq və bundan cəmiyyətimiz kiçik də olsa fayda götürməyəcək.

Əlbəttə ki, belə vəziyyət könlümüzü qətiyyətlə açmır, çünki bu məsələdə bir biz, bir də Belarus qalıbdır, qalan ölkələr AB ilə sazişi nəinki imzalayıblar, hətta ratifikasiya da ediblər...

Qəribədir, bəziləri, onların arasında keçmiş "müxalifətçi"lər də var, Azərbaycanda demokratiyanın sürətini ABŞ-da qaradərililərə qarşı münasibətin dəyişməsi sürətilə müqayisə edirlər. Əgər biz də özümüzün "qaradərili"lər olduğumuz qəbul etsək, o halda bəzi məqamları kiçik, ən azı 150 il hüquqlarımız uğrunda çarpışmalı olacağıq - bəli, elə də ürəkcağan perspektiv deyil, amma gəl, nə etmək olar, "yuxarı"ların qərarı belədir...

Ömürlük məhbuslara “azadlıq işığı” - hüquqşünas tövsiyəsi

Əliməmməd Nuriyev: “Cəzasının 10 ilini çəkən ömürlük məhbusun əfv müraciəti hüququ var”

Azərbaycan həbsxanalarında azadlığa çıxmaq ümidini itirməyən ömürlük məhbuslar var. Onlardan 4-nün adı daha çox hallandır. Bunlar “OMON”çular - Elçin Əmiraslanov, Səfa Poladov, Arif Kazımov və “Qarabağ partizanı” adı ilə məşhur olan Məmməd Məmmədovdur. “OMON”çular artıq 23 ildir həbsdədirlər. M.Məmmədov isə 15 ildən çoxdur ki, cəza çəkir. Onların cəzalarının 15 ilə endirilməsi ilə bağlı fikirlər səslənir.

Əfv Komissiyasının üzvü, hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında ömürlük məhbusların azadlığa çıxmaq şansının hər zaman olduğunu söylədi: “Hər bir halda azadlığa çıxmaq ümidləri var. Bu ümidin olmasına səbəb olan qanun normaları da var. Cinayət Məcəlləsində həmin normalar əks olunub. Bu, həm Cəzaların İcrası, həm də Cinayət Məcəlləsində mövcuddur. Cinayət Məcəlləsində bu məsələlər amnistiya və əfv haqları ilə təsbit olunur. Eyni zamanda cəzadan vaxtından əvvəl şərti olaraq azad olunma institutu var. Bu, Cəzaların İcrası Məcəlləsində də nəzərdə tutulub. 2017-ci ildə Cinayət Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər qüvvəyə mindi. Orada ömürlük məhbusların da vaxtından əvvəl azad olunmaları barədə dəyişikliklər baş verdi. Əgər cəzanın son beş ilini nümunəvi aparmışdysa, rejim qaydalarını pozmamışdysa, islah proseslərində iştirak edərsə, vaxtından əvvəl azad olunmaq barədə müraciət etmək hüququ ömürlük məhbuslarda da var. Cəzaların humanistləşdirilməsi barədə cənab prezidentin sərəncamına uyğun olaraq ötən ilin fevralında Cinayət Məcəlləsinə dəyişikliklər edildi. Digər tərəfdən, bütün cəza çəkən şəxslərin əfv olunmaq üçün müraciət hüququ var. Əgər məhkəmə qərarı qüvvəyə minibse, cəzanın müəyyən hissəsi çəkilibse, əfv üçün müraciət imkanı yaranır. Cəzalarının 10 ilini çəkən ömürlük məhbusların əfv müraciəti hüququ var. Azərbaycan praktikasında artıq belə hallar olub. Şəxslər olub ki, ömürlük cəzalara məhkum ediliblər, amma cənab prezidentin əfv sərəncamı ilə azadlığa çıxıblar. Yaxud ömürlük cəza müddətli cəza ilə əvəzlənib. Qanunvericiliyimizdə xəstəliklə bağlı da siyahı var. Əgər məhbus sağalmaz və ağır xəstəliyə düşər olubsa, məhkəmə onun barəsində qərara dəyişikliklər edə bilər. Azərbaycanda cəza siyasətinin mahiyyətində humanizm, mərhəmət prinsipi açıq görünür. Bunu son illərdə Cinayət Məcəlləsində edilən dəyişikliklər, verilən əfv və amnistiya qərarları sübut edir. İstənilən məhkum azadlığa çıxmağa ümid edə bilər. Ömürlük cəzalar bəllidir ki, daha çox ən ağır cinayətlər törədən şəxslərə şamil olunur. Onlar kütləvi qətlər törədən, terrora iştirak edənlər, dövlətə xəyanət edənlər, iki və ya çox şəxsin qətlinin iştirakçısı olanlar, xüsusi amansızlıqla qətl törədən və s.-dir. Bütün hallarda müəyyən zaman keçəndən sonra həmin şəxslər barədə müvafiq qərarlar qəbul etmək olur. Burada istənilən halda diqqətli olmaq lazımdır. Çünki burada əks tərəfdə zərərçəkmiş olur. Onun və cəmiyyətin bu məsələlərə münasibətini öyrənmək lazımdır. Ədalət prinsipi, mərhəmət, humanizm çox vacibdir. Amma digər tərəfin də hüquqlarını düşünməyi unutmamalıyıq. Məhkəmələr tərəfindən qərarlar qəbul ediləndə bu amillər nəzərə alınır. Əfv Komissiyası da hər zaman bu məsələləri nəzərə alıb”.

Ə.Nuriyev nə zamansa ömürlüklərin cəzalarının 15 ilə, yaxud illə əvəzlənməsi imkanlarının olub-olmadığı barədə sualımıza belə cavab verdi: “Əgər ömürlük məhbus əfvə azadlığa çıxırsa, onun cəzasının müddətli cəza ilə əvəzlənməsi baş verə bilər. Həmin şəxslərin əməlləri ilə bağlı məsələ daha çox öndə tutulur. Ömürlüklərin hansı müddətə cəzalarının dəyişdirilməsi barədə konkret fikir söyləmək çətinidir. Çünki burada məhbusun öz cəzasının nə qədərini çəkdiyi məsələsi var. Müddətlər ona uyğun hesablanır. Ola bilər ki, onlar barəsində müddətli cəza saxlanılsın, amma bu onlara növbəti imkanlar yaradır ki, vaxtından əvvəl azad olunmaq üçün müraciət etsinlər. Hazırda Azərbaycan həbsxanalarında 25 ildir cəza çəkən 6 məhbus var. 20 ildən çox cəza çəkən məhbuslar da var. Hər bir halda bunlar həll oluna bilən məsələlərdir”.

□ Cavanşir ABBASLI,
“Yeni Müsavat”

Hüquq müdafiəçiləri başı qırılan qadının müdafiəsinə qalxdılar

“Əsas günah ərdə və qızın ailəsindədir...”

Sosial şəbəkələrdə əri tərəfindən saç qırılan gənc qadının foto və videosu bir neçə gündür müzakirə predmetidir. Müzakirələr əsasən daha çox qadının əri qıranıdır. Bildirilir ki, istənilən halda burada qadının hüquqları pozulub, ona qarşı zorakılıq baş verib.

Məsələ ilə bağlı xeyli ictimai şəxslər də fikirlərini bildirib. Ekspertlər hesab edirlər ki, ölkədə ailə institutu təhlükə qarşındadır. Buna görə də lazımi tədbirlər görülməlidir. Lakin məsələ ilə bağlı nədənsə, əksər hüquq müdafiəçiləri açıqlamalar verməyib, susma mövqeyini tutublar. Onlardan bəzilərindən hadisə ilə bağlı münasibətlərini aldıq.

“Yeni Müsavat”-a danışan hüquq müdafiəçisi Səidə Qocamanlı bildirdi ki, baş verən dramatik situasiyanın əsas mahiyyəti onun mənəvi tərəfidir: “Əlbəttə ki, mənəvi tərəfdən qadına qarşı bu cür, ağılaşmaz, insan ləyaqətini alqaldan hərəkət edilməsi yolverilməzdir. Özü də elə bir halda ki, bu gün bütün dünyada qadın zorakılığı ilə bağlı tədbirlər keçirilir. Belə bir hadisənin baş verməsi, deyərdim ki, çox dözülməzdir. Yəni bu bir prezident olmalı deyil. Hesab edirəm ki, bu cür məsələlərdə ilk addım məhkəməyə müraciətlə bağlı atılmalı idi. Çünki burada qadına həm mənəvi, həm də fiziki cəhətdən işgəncə verilib. Buna görə də son söz məhkəməyədir. Hər halda, düşünürəm ki, məhkəmə çox düzgün qərar qəbul edərək, bu vəhşi hərəkətə yol verən kişini cinayət məsuliyyətinə cəlb etməlidir. Qadının xəyanəti məsələsinə gəlincə isə bilərəm ki, sosial şəbəkələrdə də bununla bağlı müxtəlif fikirlər yazılır. Yanaşmalar da fərqlidir. Ancaq düşünürəm ki, bu hadisəyə bir-

mənəli yanaşmaq da olmaz. Çünki biz, ailədə baş verən hadisələrdən bixəbərik. Ailədə ər-arvad münasibəti bizə məlum deyilsə, konkret də fikir söyləyə bilmərik. Bunu araşdırmaq lazımdır ki, qadın nə üçün xəyanətə yol verib. Ümumiyyətlə, öyrənmək lazımdır ki, burada xəyanət olubmu? Bu sual gərək ki, həm hüquq müdafiəçilərinin, həm məhkəmənin, həm də cəmiyyətin diqqət mərkəzində olsun. Birdən-birə qadına qarşı bu cür fikirlər söyləmək və hərəkətə müxtəlif yanaşmalar etmək, mənəcə, dözülməzdir. Ancaq hər halda, ilk addım məhkəmə olmalıdır. Çünki xanım, anaya qarşı dəhşətli hadisə baş verib”.

Səadət Bənəniyarlı hesab edir ki, elə məsələlər var ki, sosial şəbəkələrə çıxarılmamalıdır: “Elə məsələlər var ki, onları sosial şəbəkələrə çıxarıb, müzakirə etmək yaxşı haldır. Lakin elə ailədaxili problemlər də var ki, onlar ictimailəşdirilməlidir. O ki qala hansısa qadını aşıqlayıb, başını qırmaq ki, xəyanət edib. Bəyəm bu adam xəyanət edibse, siz onu istəmirsinizsə, ailəyə son verə bilməzsiniz? Ən azından onu boşamaq olardı. Biz qanuni dövletdə yaşayırıq və heç kim qanunu əvəzləyə bil-

Səidə Qocamanlı

Səadət Bənəniyarlı

Novella Cəfəroğlu

məz. Kimşə öz istədiyi kimi qərar çıxarmamalıdır. Ona görə də düşünürəm ki, hadisəni törədən qanun qarşısında cavab verməlidir. Çünki qanun hər kəs üçün qanundur. Burada da qanunu pozanlar qadına qarşı zorakılıq edənədir. Əgər qadın öz hüququnu müdafiəyə qalxarsa, biz onu müdafiə edərək. Xəyanət olub, olmayıb, bu başqa məsələdir. Ancaq bunu qadına qarşı zorakılıq kimi qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, ən azından qanuni yollarla məsələ həll olunmalı idi. Kimşə kimşə vurursa, döyürsə, ona qarşı cinayət işi açılır. Bəs bu məsələdə niyə cinayət işi qaldırılmamalıdır?”

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu hesab edir ki, burada günah ərdə və qızın ailəsindədir: “Burada qadını pisləmək olmaz. Kişinin qadından xoşu gəlmirsə, məhkəməyə müraciət edib ondan boşansın. Bu qadın onun ikinci arvadıdır. Özü də qadınla evlənilib, onu başqa dövlətə aparıb. İlk növbədə məsələ ilə bağlı qızın ailəsinə qınayırım. Çünki ailə qızını bu cür kişiyyə ərə verib. İkincisi də burada qınanılacaq adam kişidir. Kişi bu qızı xarici dövlətə aparıb, borcludur ki, onun haqlarını qorusun. Bu adam isə qadının başını qırıb, küçəyə buraxıb. Sən kimsən ki,

özün cəza kəsəsən? Xoşun gəlmirsə, boş getsin. Məhkəməyə müraciət olunmalı idi. Qızın ailəsi də bilə-bilə ki, adamın ikinci ailəsi var, qızlarını veriblər bu cür kişiyyə. Azərbaycanda gərək cəmiyyəti zorakılıqla bağlı maarifləndirəsin. Televiziya kanalları, mətbuat bununla bağlı daha aktiv olmalıdır. Eyni zamanda hesab edirəm ki, məktəblərdə də məsələ ilə bağlı maarifləndirici təbliğatlar aparılmalıdır. Cavan qızlara, cavan oğlanlara ailə quruculuğu haqqında dərs keçirilməlidir. Bunun üçün dərslik də olmalıdır. Başa düşürəm ki, hazırda zorakılıq təkə Azərbaycan deyil, bütün dünyada var. Ancaq biz özümüz də işimizi görməyi bacarmalıyıq. Vaxtilə bu sahədə işlər görən qeyri-hökumət təşkilatlarının qarşısı alınır. Əvvəllər rayonlara gedib, orada müxtəlif qadın qrupları yaradırdıq, bu sahədə maarifləndirici işlər görürdük. Deyim ki, rayonlarda bundan da bəter işlər olur. Biz rayonlarda, kəndlərdə işləyən zaman bu cür hadisələrin qarşısı alınır. İndi isə QHT-lər rayonlara gedə bilmir. Bölgələrdə bu xüsusda maarifləndirici iş aparın kimşə yoxdur. Elə ona görə də bu cür vəziyyət baş alıb gedir”.

□ Əli RAIS,
“Yeni Müsavat”

Saçı qırılan qadının bədənindəki işgəncənin görüntüləri

Ərinə xəyanət etdiyi iddiası ilə saç qırılan və bu görüntüləri sosial şəbəkəyə yayılan qadınla bağlı yeni detallar ortaya çıxıb.

Musavat.com hadisə baş verən gün qadına qarşı törədilən işgəncə izlərinin görüntülərini əldə edib. Məlum olub ki, xəyanət etdiyi iddia olunan qadın videoya çəkiləndən əvvəl və sonra vəhşicəsinə döyülüb.

Görüntülərdən bəlli olur ki, qadının bədəninin müxtəlif nahiyələrinə bıçaq zərbələri endirilib, bədənində siqaret söndürülüb. Qadının ailəsi iddia edir ki, hətta 5 yaşlı qızlarının əlinə bıçaq verilərək, “get, ananı yarala” deyilib.

Zərərçəkən tərəfin ailə üzvlərinin bu sayaq məhrəm xarakter daşıyan şəkillərin bu formada yayılmasına etiraz etmədiyini nəzərə alaraq görüntüləri təqdim edirik.

□ Musavat.com

Parlament seçkiləri öncəsi onsuz da gərginlik yaşayan Ermənistan hökuməti digər tərəfdən Rusiya ilə münasibətini heç cür nizama sala bilmir. Qərribəsi budur ki, baş nazir səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyan və onun rəhbərlik etdiyi müvəqqəti hökumətin üzvləri də Kremlə konfrontasiyaya meyli görünürlər.

Elxan Şahinoğlu

Belə ki, dekabrın 6-na planlaşdırılan, lakin son anda təxirə salınan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) sammiti ətrafında gedən sət plemikalar da Ermənistanın "ideyası" əsasında başlanıb. Belə ki, Paşinyan Rusiya prezidenti ilə telefonla danışdıqdan sonra KTMT toplantısının V.Putinin təklifi ilə təxirə salındığını ictimaiyyətə açıqlamışdı. Erməni mediası Putinlə Paşinyan arasındakı sonuncu telefon danışıqına da diqqət çəkərək bildirmişdi ki, guya sammitin təxirə salınması qərarını Rusiya prezidentindən gəlib. Belə ki, Putin KTMT-nin sammitini deyilən vaxtda keçirməməyi və işçi qaydada müzakirələr aparıb növbəti toplantıya hazır qərarlarla gəlməyi təklif edib.

Lakin bundan sonra Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov sammitlə bağlı qərarın Ermənistan tərəfinin xahişi ilə verildiyini dedi. Rusiya rəsmisi bildirib ki, Ermənistan seçki təbliğati ilə məşğul olduğunu əsas gətirib belə bir xahiş edib. "Astanaadakı ötən görüşdə liderlər bu barədə (növbəti görüşü dekabrın 6-da keçirmək - red.) razılığa gəlmişdilər, sonra isə... 9 dekabr seçkiləri ərəfəsində keçirilən seçki kampaniyasını əsas gətirən Ermənistan hökumətinin də xahişi nəzərə alınmaqla KTMT-nin sammitini keçirməmək qərarlaşdırıldı", - Uşakov deyib.

Ermənistanın baş nazirinin müavini vəzifəsini icra edən Armen Yeqoyan isə dərhal Uşakovu təkzib edib. Bildirib ki, Ermənistan KTMT-nin 6 dekabr tarixdə keçirilməsi planlaşdırılan sammitinin təxirə salınması təklifi ilə çıxış etməyib.

Xatırladaq ki, noyabrın 8-də Astana sammiti zamanı KTMT-nin baş katibi vəzifəsini Ermənistandan sonra Belarus nümayəndəsinə həvalə etmək qərarı verilmişdi. Daha sonra həmin ölkənin prezidenti Aleksandr Lukaşenko Azərbaycan səfiri Lətif Qəndilovla görüşü zamanı sözügedən vəzifəyə üç namizədinin olduğunu diqqətə çatdırmışdı. Şübhə yoxdur ki, Ermənistan hökumətinin başçısı parlament seçkiləri öncəsi KTMT-dəki məğlubiyyəti rəs-

mən dadmaq istəmədiyi üçün sammitin təxirə salınmasını istəyib. İrəvan çox cəhd göstərdi ki, KTMT baş katibliyindəki mövqeyini 2020-ci ilədək qoruyub-saxlasın. Amma Qazaxıstan və Belarusun prinsipiallığı, Rusiyanın sükutu işğalçı ölkəni bu şansıdan məhrum etdi. Odur ki, Paşinyan heç olmasa, seçkilərdə qələbəsini təmin edəndən sonra KTMT-dəki zərbəni almağa razılaşıb. Ancaq bunun qarşılığında İrəvanın Rusiyaya meydan oxuması təəccüb doğurur. Faktiki olaraq, Nikol Paşinyan hökumətinin üzvü Putinin köməkçisinə qarşı çıxmaqla Azərbaycan cəmiyyətini "rahatladacaq" açıqlamalar verirdi. Putin, əksinə, Paşinyanı rahatladı.

Ermənistandakı anti-Rusiya meyillərinin qabarması Rusiyanın İrəvandakı səfirini də narahat edib. Belə ki, Rusiyanın Ermənistandakı səfirliyi 57 yaşlı Gümrü sakininin ölümündə rus əsgərinin günahı olduğu barədə erməni KİV-lərində yayılmış xəbərləri sət şəkildə təkzib etdi. Qeyd edək ki, erməni mediası səlahiyyətli şəxslərin də nə təsdiq, nə də təkzib etmədiyi şübhəli qətl hadisəsini sətirə tirajladılar, hətta bir neçə il əvvəl erməni ailəni qətlə yetirmiş Permyakovu xatırladılar. Rusiya səfirliyi isə çox qəzəbli bəyanat yayıb. Hətta bunun qarşılığında erməni mediası səfirin əleyhinə kəskin yazılar tirajlayıb. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Rusiya ilə Ermənistan arasındakı münasibətlər qırılma nöqtəsinə çatıb.

E.Şahinoğlu mühüm bir məqama da diqqət yetirdi: "KTMT-nin Astanadakı son zirvə toplantısında Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev qalan 1 ildə Ermənistan nümayəndəsinin baş katib olmasına etiraz etmişdi. Onun bu etirazını Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko dəstəkləmişdi. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Astanadakı toplantıdan başı aşağı qayıtmışdı. Çünki KTMT-nin Sankt-Peterburqda dekabrın 6-da keçirilməsi planlaşdırılan növbəti toplantısında baş katibliyin Belarusa keçəcəyi faktiki razılaşdırılmışdı. Bircə Rusiya prezidenti

Ermənistan "ağa" sinin üzünə

ağ oldu - seçkiyə gün qalmış...

Erməni rəsmisi Putinin köməkçisinə qarşı çıxmaqla mövcud hökuməti "yandırdı"; **politoloq:** "Paşinyan parlament seçkiləri öncəsi zəif tərəf kimi görünmək istəmir..."

Vladimir Putin Qazaxıstanla Belarusun Ermənistanla qovğasına qanşmır, "müdrükəsinə" susurdu. Bakıda bəzi siyasi mərkəzlər "Putin Paşinyanı sıxışdırır", "Paşinyan Putinin nəzarətindən çıxıb" və ya "Rusiya Paşinyanı cəzalandıracaq" kimi Azərbaycan cəmiyyətini "rahatladacaq" açıqlamalar verirdi. Putin, əksinə, Paşinyanı rahatladı.

Ermənistandakı anti-Rusiya meyillərinin qabarması Rusiyanın İrəvandakı səfirini də narahat edib. Belə ki, Rusiyanın Ermənistandakı səfirliyi 57 yaşlı Gümrü sakininin ölümündə rus əsgərinin günahı olduğu barədə erməni KİV-lərində yayılmış xəbərləri sət şəkildə təkzib etdi. Qeyd edək ki, erməni mediası səlahiyyətli şəxslərin də nə təsdiq, nə də təkzib etmədiyi şübhəli qətl hadisəsini sətirə tirajladılar, hətta bir neçə il əvvəl erməni ailəni qətlə yetirmiş Permyakovu xatırladılar. Rusiya səfirliyi isə çox qəzəbli bəyanat yayıb. Hətta bunun qarşılığında erməni mediası səfirin əleyhinə kəskin yazılar tirajlayıb. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Rusiya ilə Ermənistan arasındakı münasibətlər qırılma nöqtəsinə çatıb.

A.Nağıyev qeyd etdi ki, müqayisədə Azərbaycan ordusu havada Ermənistandan qat-qat güclüdür, İrəvan da bunu hərbi hava qüvvələri hesabına kompensasiya etmək istəyir: "Lakin Azərbaycanın İsrail və digər dövlətlərdən əldə etdiyi PUA və Operativ-taktiki raket kompleksləri erməniləri qorxuya salıb və gücsüzlüyünü göstərir. Son zamanlar Azərbaycanın bununla bağlı Pakistan və Fransa ilə apardığı danışıqlar da Ermənistan rəhbərliyini narahat edir. Bundan başqa, Paşinyan və onun komandası bu metodlarla seçki öncəsi siyasi manevrlər edir və dövlətin müdafiə imkanlarını seçicilərə göstərməyə çalışırlar. Rusiya-Ermənistan münasibətlərində gərginlik hökm sürür və bu hələ o demək deyil ki, onlar strateji portnoyru deyillər. Ortada KTMT ilə bağlı həll edilməyən və buna bənzər, o cümlədən Ermənistan-Qərb münasibətləri var. Belə olan şəraitdə Azərbaycanın tutduğu hazırkı mövqe, zənnimcə, ən düzgün mövqedir".

Şahnazaryana görə, Naxçıvan istiqamətində tərəflərin mövqeləri arasında qalan ərazi may ayında başlayaraq Azərbaycanın ordusunun Naxçıvanda dislokasiya olunmuş bölmələri, dəfələrlə deyildiyi kimi, öz nəzarətindəki əraziləri xeyli artırıb. "Nə baş verib? Düşənbədəki görüşdən sonra həmin mövqelər, hansı ki, artıq tutulmuşdu, yeni təchizat yolları ilə möhkəmləndirilib. Düşənbə razılaşması bax bunun üçün lazım idi" - Şahnazaryan iddia edib.

Erməni siyasətçi onu da iddia edir ki, Qarabağda təmas xətti boyu Azərbaycan hələ may ayında təcür tələməyə başlamışdı, amma erməni tərəfinin açdığı atəşlərə görə həmin işlər dayandırılmışdı. "Təmas xəttindən 1300-1700 metr aralı, bir-birindən beş kilometr məsafədə təcür tələlər. Sentyabrın 27-dən sonra həmin işlər böyük sürətlə davam etdirilir" - o deyib. Şahnazaryana görə, həmin süni təcür tələlərin ikili təyinatı var-həm müdafiə, həm hücum əhəmiyyətlidir. "Erməni tərəfinin siyasətini nəzərə alanda biz tərəfdən hücum nəzərdə tutulmur, Azərbaycan isə gecə-gündüz müharibə haqda danışıq. Deməli, bu təcür tələlər müstəsna olaraq hücum əhəmiyyətlidir. Yeni Azərbaycan Qarabağa hücum etmək üçün hazırlıqlar görür" - keçmiş xüsusi xidmət rəhbəri bildirib.

Azərbaycan tərəfi hələlik bu iddialarla bağlı hər hansı açıqlama verməyib. Ancaq rəsmi Bakı sülh danışıqlarına sadiqliyini ele 5 dekabrda Milanda keçirilən təcür çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərlərinin görüşünə razılıq verməklə növbəti dəfə nümayiş etdirdi. Digər tərəfdən, Azərbaycanın öz ərazilərini hərbi yolla azad etmək onun müstəsna hüququdur. Nə yazıq ki, erməni tərəfi hələlik bunu anlaya bilmir...

Iran prezidenti növbəti dəfə Hörmüz boğazını bağlayacağı ilə hədələyib. Həsən Ruhani bildirib ki, ABŞ Tehranın neft ixracının qarşısını alsa, dünya üzrə su yolu ilə neftin üçdə bir hissəsinin daşındığı Hörmüz boğazını bağlaya bilər.

Sitat: "Əgər bir gün Birləşmiş Ştatlar İranın neft ixracını blok etmək qərarına gəlsə, İran körfəzindən neft daşınmayacaq".

Həsən Ruhani həmçinin qeyd edib ki, Amerika Birləşmiş Ştatları İranın xam neft ixrac etməsinin qarşısını ala bilməyəcək. Bununla bağlı Tehranın artıq bir sıra uğurları var. İran hökuməti embarqolardan öncəki neft satışı həcmi qoruyub saxlaya bilib.

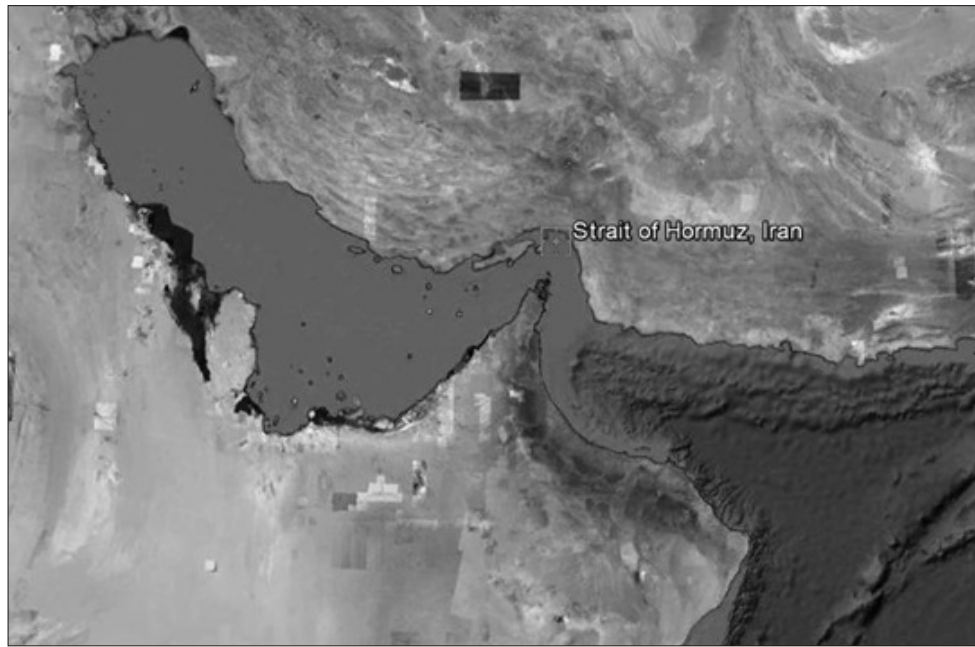
Qeyd edək ki, bundan öncə İran prezidenti ABŞ-ı və dünya ölkələrini Hörmüz boğazını bağlayacağı ilə hədələyib.

Ancaq maraqlıdır ki,

Amerika və İran arasında "boğaz davası"

Və ya dünya ticarətində hələ də həlledici rola malik dəniz boğazları haqda nə bilirik?

ABŞ-ın İranla bağlı siyasət üzrə xüsusi nümayəndəsi Brayan Huk Ruhaninin təhdidlərinə əhəmiyyət verməyərək, Tehranın Hörmüz boğazına nəzarət etmədiyini bildirib. "Amerikanın səsi"nin məlumatına görə, Huk deyib ki, "Boğaz beynəlxalq su yoludur. Birləşmiş Ştatlar navigasiya azadlığını və beynəlxalq sulara azad ticarət təmin etmək məqsədilə tərəfdaşlarımızla birgə işi davam etdir-

ABŞ Rusiya və İranla da anlaşacaq mı...

Politoloq hesab edir ki, Tehranla gərginliyin azaldılması mümkündür

ABŞ uzun illərdir düşmən münasibətlərində olduğu Şimali Koreya ilə münasibətlərini yumşaldır, Çinlə münasibətləri də rəqabət müstəvisində saxlayır və konfrantasiyaya getmir. Rusiya və İrana münasibətdə isə bunları söyləmək mümkün deyil. Vaşinqton bu iki böyük dövlətlə münasibətlərini gün-gündən gərginləşdirir. Bəs nə zamansa Amerikanın Rusiya və İranla da barış yolunu seçəcəyi gözləniləndirmi, yoxsa konfrantasiya yolu davam etdiriləcək?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ-ın bir çox dünya dövlətləri ilə münasibətləri uzunmüddətli stratejiyaya söykənsə də taktiki addımlarında fərqli yanaşmaların şahidi çox olur. Bu da bir çox faktorlara bağlıdır: "Rusiya, İran, Çin və Şimali Koreyaya eyni vaxtda təzyiqlər edəndə ən azı bu dörd dövləti istəmədən bir birinə yaxınlaşdırır və müqavimət güclərini artırır. Odur ki, kimlə danışıqlar vasitəsilə siyasətlərini formalaşdırmaq mümkündürsə, onunla bunu edir. Çinlə bu istiqamətdə uğurlu sayıla biləcək işlər gedir. Yeri gəlmişkən, Çin xarici siyasətini yalnız öz mənfəətlərinə uyğun qurur və Rusiya ilə böyük sərhəddə malik olduqlarından tarixən ona qarşı ərazi iddiaları var. Bu gün bu iddialarını həyata keçirmək mümkün deyilsə, imkan düşən kimi istəyini həyata keçirməyə çalışacaq. Şimali Koreya qapalı dövlət olduğu üçün və arsenalında nüvə silahının mövcudluğunu nəzərə alaraq regionda müttəfiqi olan Cənubi Koreyanı təhlükə altında qoymamaq üçün ABŞ onlarla da əlaqələri yumşaltmaq siyasəti götürüb. Bunu isə birbaşa özü yox, Cənubi Koreya vasitəsilə edir. Bir neçə gün öncə Şimal və Cənub arasında problem yaranan vaxtdan ilk dəfə olaraq səmimiyyət demir yolu xəttində ilk qatın hərəkəti bu planın tərkib hissəsidir. Rusiya və İranla bağlı isə hələlik bunu demək olmur. Hazırda əsas hədəf bu iki dövləti müdafiə edəcək digər dövlətləri ən azından tərəfsiz hala gətirməkdir".

Politoloq hesab edir ki, ABŞ-ın Rusiya ilə münasibətləri bundan sonra da gərginlik xətti üzrə davam edəcək. Lakin Rusiyadan fərqli olaraq, İranla gərginliyin azaldılması perspektivləri mümkündür. Bu, İranın müəyyən məsələlərdə bəzi güzəştlərdən, yaxud geri çəkilməsindən asılı ola bilər: "İrandan fərqli olaraq Rusiyanın dünyada liderlik etmək ambisiyaları var və ən azından dünyadakı iki güc mərkəzindən biri olmağa və hamının bunu belə qəbul etməsinə çalışır. Yeni digər dövlətlərin ata biləcəyi addımları atmağa hələlik hazır deyil. Bu səbəbdən ABŞ-la Rusiya arasında olan konfrantasiyanın hələ davam edəcəyi daha real görünür".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

cek". Ancaq rəsmi Tehran savaşı olacağı və neft satışı tamamilə məhdudlaşdırılacağı təqdirdə nəzarət etdiyi Hörmüz boğazını bağlaya biləcəyi ilə hədələyir. Ümumiyyətlə isə dünyada nəqliyyat hər nə qədər yüksək səviyyədə inkişaf etsə də, dəniz yolları hələ də ən böyük yükdaşıma vasitəsi hesab olunur. Hər gün milyonlarla ton xammal və ya hazır məhsullar dəniz nəqliyyatı ilə müxtəlif ölkələrə daşınır. Və təbii ki, planetin 70 faizini təşkil edən su hövzələri ucuz-bucaqsız dəniz yolları yaratsa da, planetin bir neçə mühüm dəniz boğazları var ki, qitələri ayırır, dənizləri, okeanları birləşdirir və su nəqliyyatında mühüm rol oynayır.

Tarixdə müharibələrə və siyasi böhranlara səbəb olmuş Bosfor, Cəbəllütariq, Panama, Süveyş kimi kanal və boğazlar bu gün də öz əhəmiyyətini və həssaslığını qoruyub saxlayır. İranın faktiki olaraq nəzarət etdiyi Hörmüz boğazı Fars körfəzini Oman dənizi və Hind okeanı ilə birləşdirir.

Oman körfəzi ilə Fars körfəzi arasında yerləşən Hörmüz boğazının şimal sahilində İran, cənubunda isə Oman yerləşir. Bəsrə körfəzinin uzunluğu 805 km, ən geniş hissəsi isə 280 km-dir. Orta dərinliyi 40-50 metr olan körfəzin ən dərin yeri 100 metr dərinliyi olan Hörmüz boğazıdır.

Bəzi iddialara görə, İran ordusunun boğazlarla bağlı xüsusi planı mövcuddur. Bu plana əsasən, Hörmüz boğazı ərazisində batan bir və ya bir neçə gəmi boğazın bağlanması üçün səbəb ola bilər. Bundan başqa, SEPAH boğazı keçidə qapatmaq üçün sürətli kiçik kateqerlər, qurudan quraşdırılıb dəniz nəqliyyatını hədəfə alan raketlər və digər artilleriya qüvvələrinə sahibdir. Həmçinin başqa boğazın minalanması planı da var.

Bu səbəbdən Hörmüz boğazı dünyanın ən həssas boğazı hesab olunur. İran-İraq və 1991-ci il Körfəz savaşının əsas hədəflərindən biri də məhz Hörmüz boğazına sahiblənmək olub. Hazırda dünyanın ən əhəmiyyətli enerji daşınması nöqtəsi hesab olunur.

Hörmüzün bu qədər maraqlı doğurması təsadüfi deyil. Məsələ ondadır ki, Körfəz ölkələrində ixrac olunan neftin böyük faizi Hörmüz boğazından ixrac olunur. 2000-ci illərdə Hörmüz boğazından gündəlik olaraq 17 milyon barel neft daşınıb. Bu isə dənizdə daşınan neftin 35 faizi, ümumilikdə isə neft ticarətinin 20 faizi deməkdir. Hazırda isə Yaxın Şərqdə istehsal olunan neftin 40 faizi, yəni ABŞ, Avropa və Çinə göndərilən neftin yarısı Hörmüz boğazından keçir.

ABŞ Enerji Müşavirliyinin məlumatına görə, 2016-cı ildə hər gün 18,5 milyon barel neft Hörmüz boğazından keçib. Bu da bir öncəki ilə müqayisədə 9 faiz artım deməkdir. Dünyada hər il dəniz yolu ilə neft və maye yanacaqın 30 faizi bu boğazdan keçərək dünya bazarına çıxarılır. Sadalanan ölkələrlə yanaşı Qətər sıxılmış qazın (LNG) demək olar ki, hamısını Hörmüz boğazından daşıyaraq satır. Bu isə dünyada istehsal olunan sıxılmış qazın 2/3-si deməkdir.

Bundan başqa, Çin və Yaponiyadan Yaxın Şərq ölkələrinə idxal olunan məhsulların 60 faizdən çoxu məhz bu boğazdan keçir. Bu rəqəmlər pula çevrildikdə böyük, hətta fantastik rəqəmlər alınır.

Yaxın Şərq regionunda ikinci ən mühüm dəniz boğazı Ədən körfəzindən Qırmızı dənizə keçiddə yerləşən Bab əl-Məndəb boğazıdır. Aralıq dənizinə çıxan bütün tankerlər, o cümlədən böyük həcmde neft-qaz yükləri buradan keçir. 32 kilometr uzunluğunda olan boğazın bir tərəfində Yəmən, digər tərəfində isə Somali sahilləri - Cibuti yerləşir. Strateji olaraq boğazda əsas önəm daşıyan Perim adası Yəmənə

məxsusdur. Uzaq Şərq, Cənub-Şərqi Asiya ölkələri, Avstraliya, Hindistan və Bəsrə körfəzindən gələn yüklər dəniz vasitəsilə məhz Bab əl-Məndəb boğazından keçməklə Süveyş kanalı vasitəsilə Aralıq dənizinə çıxır. Ümumilikdə dünya ticarətinin 65 faizinin məhz bu boğazdan keçdiyi ehtimal olunur. Boğazda keçidin dayandırılması dünya ticarətinə, yük daşımalara və ən əsası neft qiymətlərinə ciddi şəkildə təsir edə bilər. Hətta bir qədər əvvəl Yəmənə husi üsyançıları boğaz kənarına raket batareyaları yerləşdirdiklərini və hərbi müdaxilə olacağı təqdirdə Bab əl-Məndəb boğazından keçən tankerləri vurmaqla hədələmişdilər.

Dünyanın daha bir kilid su keçid bölgəsi heç şübhəsiz ki, Süveyş kanalıdır. Bab əl-Məndəb boğazından keçən gəmilər Süveyş kanalından keçməklə Aralıq dənizinə daxil ola bilər. Aralıq və Qırmızı dənizlərini birləşdirən 163 km uzunluğunda Süveyş kanalı 1859-69-cu illərdə inşa olunub. Kanal Misir ərazisində yerləşir. Kanal 70-125 metr enliyindədir. İl ərzində kanaldan təxminən 17 min gəmi keçir. Dünya dəniz nəqliyyatının 8 faizinin bu kanaldan keçdiyi güman olunur.

Dünyanın daha bir mühüm boğazı Aralıq dənizi ilə Atlantik okeanını birləşdirən Cəbəllütariq boğazıdır. Cəbəllütariq boğazının uzunluğu 60 km, eni 14-45 km, maksimum dərinliyi 324 metrdir. Cəbəllütariq boğazı dünyanın mühüm keçid nöqtələrindən biri hesab olunur. İl ərzində boğazdan təxminən 7000-7500 arası əsasən yük gəmiləri keçir. Daha əvvəl İspaniyanın, uzun müddət və hazırda Britaniyanın nüfuz dairəsində olan Cəbəllütariq bir neçə dəfə dövlətlər arasında münaqişələrə səbəb olub. Hazırda Mərakeş və İspaniya arasında hələ də Leyla adası məsələsində gərginlik mövcuddur. Mərakeş sahillərindən 250 metr məsafədə olan Leyla ada-

sına İspaniya da iddia edir.

Hazırda dünya ticarətində mühüm əhəmiyyət daşımasa da, İstanbul boğazı bir zamanlar qanlı müharibələrə səbəb olub. Asiyadan Avropaya ticarət yolunun üzərində yerləşən İstanbul tarixi ticarət yolu olmaqla yanaşı, Aralıq dənizindən Qara dənizə mühüm keçid nöqtəsi hesab olunur. Ümumilikdə Qara və Aralıq - Mərmərə dənizindən keçməklə - dənizlərinin birləşdirən dəniz yolunda iki boğaz var. Birincisi, Qara və Mərmərə dənizini birləşdirən İstanbul boğazı, ikincisi isə Egey və Mərmərə dənizini birləşdirir Çanaqqala boğazı (Dardanel). İstanbulu Avropa və Asiya sahillərindən ayıran eyni adlı boğazın uzunluğu 30 km-dir. Ancaq müxtəlif istiqamətlərdə və sahillərin dəyişməsi ilə bu məsafə dəyişə bilər. İstanbul boğazının ən enli yeri 3600 metr, ən dar sahili isə 760 metrdir. Ən dərin hissəsi isə 120 metrdir.

Qara dənizi Aralıq dənizi, yəni dünya okeanı ilə birləşdirən ikinci boğaz Çanaqqaladır. Çanaqqala boğazının uzunluğu 65 km, ən dar sahili isə 1250 metrdir. Ən dərin hissəsi isə 106 metr təşkil edir. İstanbul boğazına sahib olmaq uğrunda tarix boyu bir çox dövlətlər arasında savaşılar baş verib. Son olaraq "soyuq müharibə" dönmündə SSRİ ilə Türkiyə arasında İstanbul boğazı məsələsində qısamüddətli böhran yaşanıb. SSRİ yük gəmilərinin boğazlarda sərbəst keçməsi üçün Türkiyəyə təzyiqlər edib. Ancaq Türkiyə hökumətinin sovet gəmilərinə bu hüququ tanıtmaması iki dövlət arasında gərginliyə səbəb olub. Həmin vaxt Türkiyə dəstək üçün Qərbdə üz tutub və daha sonra bu məsələ beynəlxalq razılaşmanın imzalanması ilə həllini tapıb.

Planetin mühüm əhəmiyyət kəsb edən daha bir dəniz navigasiyası yolu Panama kanalıdır. 1914-cü ildə istifadəyə verilən Panama kanalının uzunluğu 77 km-dir. Hər il təxminən 14 min gəmi Panama kanalından üzməklə Atlantik okeanından Sakit okeana və ya əksinə keçid edə bilər. İl ərzində təxminən 203 milyon ton yük daşınan kanal dünya dəniz nəqliyyatının ən böyük keçidlərindən biridir. Panama kanalı eyni adlı dövlətin ərazisində yerləşir və bu kanala qarşı iddialar olmasa da, məhz strateji önəmi səbəbindən bu ölkə uzun illər qeyri-sabitlik dönməni yaşayıb.

Bundan başqa, Sakit və Şimal Buzlu Okeanını, yəni Asiya və Amerika qitələrini birləşdirən Bering boğazı, Cənubi Amerikada Atlantik və Sakit okeanları birləşdirən Magellan boğazı, həmçinin Malayziya yarımadası və Sumqatra adası arasında yerləşən Malakka boğazı, İngiltərə ilə Avropa qitəsini ayıran Dover boğazı, Baltik dənizində yerləşən Kiel limanı dünyanın hələ də böyük önəm daşıyan boğazlarıdır.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Vergi Məcəlləsinə son dəyişikliklər layihəsində fərdi qaydada (müddətli işçi cəlb etmədən) sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxslər, bir başqa sözlə desək, sabit vergi ödəyicilərinin siyahısının genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Yeni ildən fərdi yaşayış evlərində və mənzillərdə ev qulluqçusu, xəstələrə, qocalara və uşaqlara qulluq xidməti, da-

"Şəhərin mərkəzindəki bərbərlə ucqardakı saçı ustası eyni vergi ödəməməlidir!"

"Hamıdan VÖEN tələb edilsin, amma..." - bərbər və dərzilər nədən razı, nədən narazıdırlar?

yə, fərdi sürücülük, ev təsərrüfatında təmizlik, bağban, aşpaz, gözətçi və digər analoji işlər və nəqqaşlıq emalatxanalarının fəaliyyəti siyahısına bərbərlər (sabit məbləğ 20 manat), dərzilər (sabit məbləğ 10 manat) və ofisiyentlər (sabit məbləğ 10 manat) daxil ediləcəklər.

Qeyd edək ki, sabit verginin hesablanması üçün xüsusi əmsallardan istifadə olunur. Məsələn, Bakıdakı bərbər ayda 40 manat, dərzi və ofisiyentlər isə 20 manat ödəyəcəklər.

Bu şəxslər fəaliyyətlərini rəsmiləşdirmək üçün Vergilər Nazirliyindən aylıq, rüblük, 6 aylıq və ya illik "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz" alırlar və heç bir hesabat təqdim etmirlər.

Gözlənilmədiyi kimi, bu yenilik fərdi peşə sahibləri tərəfindən elə də isti qarşılanmayıb. Bərbərlər, pineçilər və digər peşə sahibləri sabit vergi məbləğinin artırılmasının onların maddi durumuna təsir edəcəyini bildi-

riblər.

"Yeni Müsavat"ın müxbiri vergiyə cəlb olunacaq olan peşə sahiblərinin çalışdığı obyektlərə baş çəkib.

Nizami rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən gözəllik salonları, bərbərxanalar, dərzilər, pineçilər yanvar ayından vergiyə cəlb olunacaqlarından xəbərdardırlar. Lakin bəzi peşə sahibləri vergilərin artırılmasından narazıdır. Narazı qalanlar daha çox bərbərlərdir. Onlar bildirirlər ki, hazırda da hər ay müəyyən məbləğdə vergi ödəyirlər.

Adının çəkilməsini istəməyən bərbər dedi: "Salonda hər usta 15 manat vergi ödəyirik. Yanvar ayından isə 40 manat vergi verməli olacağıq. Digər peşələrlə müqayisədə biz niyə daha çox vergi verməliyik? Düşünürəm ki, vergilər tətbiq olunan zaman həmin obyektin gəliri nəzərə alınmalıdır. Bütün bərbərxanalar üçün sabit vergi nəzərdə tutulması doğru deyil. Axı şəhərin ən qaynar yerlərindəki bərbərxanalarla ara küçə-

lərdə fəaliyyət göstərənlərin qazancı eyni deyil. Biz saçı 3-4 manata kəsirik. Lakin şəhərdə 15-20 manatdan aşağı xidmət göstərmirlər. 40 manat vergi əslinə onlara tətbiq olunmalıdır".

Vergilərin artırılması xəbərini eşidən digər bərbərlər də narazılıqlarını gizlətmədilər: "Hazırda ayda 10-15 manat vergi verib, işimizi görürük. Başa düşürəm, bir çox bərbərlərin VÖEN-i yoxdur. Müxtəlif yollarla aylıq "hesab"larını lazımı olan yerə çatdırırlar. İndi Vergilər Nazirliyi bunun qarşısını almaq istəyir. Hamıdan VÖEN tələb edilsin və biz də əvvəlki qaydada vergini kimlərsən cibinə deyil, büdcəyə ödəyək. Məbləğ artırmaqla bizim də durumumuzu çətinləşdirməsindir".

Bərbərlərdən fərqli olaraq dərzilərin bir çoxu vergi ödəyicisidir. Baş çəkdiyimiz bir neçə dərzi köşkündə buna rast gəldik. Əksəriyyəti qapının girişində tutulması doğru deyil. Axı şəhərin ən qaynar yerlərindəki bərbərxanalarla ara küçə-

dələrinin işini asanlaşdırırlar.

Dərzi Nofəl Cəfərova söhbət zamanı aydın oldu ki, vergilərin tətbiq olunması onların üreyincədir: "18 ildir ki, vergi ödəyicisiyəm, hər ay 15 manat vergi ödəyirəm. Gördüyünüz kimi, bunu təsdiq edən VÖEN-im var. Yeni qaydalarla 20 manat ödəməli olacağıq. Fərq etmə, əsas odur ki, işimiz getsin. Hər hansı vergi nümayəndəsi gəldikdə isə ödədiyim verginin qəbzini təqdim edirəm. Bütün işləri qayda-qanunla aparıram və heç kimə qeyri-rəsmi bir qəpik vermərəm".

Öyrəndik ki, bir sıra obyektlər vergidən yayınaraq qeyri-qanuni şəkildə fəaliyyət göstərir. Əksər obyektlərin nə kassa aparatı, nə də VÖEN-i var...

Yeni vergi siyasəti ilə bu cür fəaliyyət göstərən bütün sahibkarlıq subyektləri və fərdi sahibkarlar vergiyə cəlb olunacaq.

□ **Məğrur MƏRD,**
Musavat.com
Fotolar müəllifindir

Ova həsrət qalan ovçular...

İllər keçdikcə çöl heyvanları azalır; nazirlik cəzaları sərtləşdirir

İnsanların qədim məşğuliyyətlərindən biri də ovçuluqdur. Hazırda da dünyada həvəskar ovçuluqla məşğul olanlar, ov etməkdən zövq alanlar az deyil. Bu, bir növ insanların istirahət növünə çevrilib. Azərbaycanda mart ayına qədər ov mövsümüdür. Bu mövsümdə xüsusi icazəsi olan kəslər qanunla ovlanmasız qadağan edilməyən quşları, heyvanları nəzərdə tutulan ərazilərdə ovlaya bilərlər.

Amma hazırda ov etmək elə də asan məsələ deyil. Yeni hər kəs əlinə tüfəng alıb, istədiyi yerdə, hansısa qarşısına çıxan heyvanı vura bilməz. Bunun üçün müvafiq proseduralardan keçmək lazımdır.

"Yeni Müsavat"a müraciət edən ovçular mövcud prosedurların son zamanlar çətinləşdiyini bildirirlər. Belə ki, ovçuların sözlərinə görə, Ovçuluq Birliyi ov üçün icazə bileti verdiyi zaman vəziyyətləri daha yaxşı olub. Ovçular həmçinin qeyd ediblər ki, son zamanlar rüsumları da bahalaşdı, yerlər də məhduddur. Eyni zamanda onların sözlərinə görə, ovlanacaq quşlara, heyvanlara da əvvəl olduğu kimi asan rast gəl-

mək mümkün deyil. Bütün bunlar isə ovçuluğun yavaş-yavaş sıradan çıxmasına zəminidir. Ovçuların fikrincə, ölkədə heyvanların, quşların sayının azalmasının səbəbi təbiətə olan insan müdaxiləsindən qaynaqlanır.

Bəs hansı heyvanları ovlamaq olar?

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin məsələ ilə bağlı yaydığı məlumatda bildirilir ki, ov mövsümündə çöl donuzu (qaban), dovşan, cüllüt, qaz, ördək və qaşqaldaq ovuna icazə verilib. Bu heyvanları Lənkəran, Astara, Lerik, Qax, Cəlilabad, Zaqatala, İmişli, Qusar, Xaçmaz, Neftçala, Yardımlı, Şəki və İsmayılı ra-

yonlarının müvafiq ov sahələrində və ovçuluq təsərrüfatlarında ovlanmağa icazə var.

Bu gün tez-tez eşidirik ki, icazəsiz ov edənlər cərimələnib. Həmin ovçular qanunla icazə verilməyən yerdə ov edənlər və müvafiq sənədi olmayan şəxslərdir.

Belə ki, Ağdam, Göygöl, Goranboy, Daşkəsən, Gədəbəy, Tərtər və digər sərhədyanı və ya cəbhə zonasına yaxın inzibati rayonların ərazilərində, Xəzər dənizinin adalarında, yaşıl zonalarda, şəhərlərin və kurortların ətrafında yerləşən ən azı 1,5 kilometr qədər sahələrdə, xüsusi mühafizə olunan ərazilərin daxilində və sanitariya-mühafizə zonalarında ov qadağan edilib.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, ovçular hesab edirlər ki, ov üçün lazım olan bileti almalrı indi daha da çətinləşib.

Bəs hazırkı proses necədir?

Şəxs ov etmək üçün ilk növbədə ovçuluq bileti almalıdır. "Ovçuluq bileti"nin verilməsi isə sınaq imtahanları nəticəsində baş tutur. Şəxs fəaliyyət qabiliyyətinin olması ilə bağlı aidiyyəti orqanlara sənədlərini təqdim edir. Həmin sənədlər şəxsiyyət vəsiqəsi, sağlamlıq kağızı, odlu silahının olması barədə Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq orqanı tərəfindən verilən sənəd daxildir. Şəxs sınaq imtahanında test üsulu ilə ova aid suallara cavab verməlidir. Cavab verdiyi təqdirdə həmin şəxs qanunla nəzərdə tutulan dövlət rüsumunu da ödəyib, ovçu biletini ala bilər.

Azərbaycanda 2004-cü ildən sonra "Ovçuluq bileti"nin verilməsi səlahiyyəti Ovçuluq Birliyindən alınaraq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə verilib. İndi ovçu olmaq istəyənlər nazirliyin aidiyyəti departamentinə müraciət edir və orada imtahan verdikdən son-

ra "Ovçuluq bileti" alır.

Qanunsuz ov edənlərin cəzalandırılması 2017-ci ildə Cənabət Məcəlləsinin 258-ci maddəsinə edilən dəyişiklikdə öz əksini tapıb.

Məcəlləyə edilən dəyişikliyə əsasən, lazımı icazə olmadan və ya qadağan edilmiş yerlərdə, yaxud qadağan edilmiş vaxtda, qadağan edilmiş alət və üsullarla ov etmə xeyli miqdarda ziyan vurduqda cərimənin məbləği 2000 manatdan 3000 manata qədər məbləğdə müəyyən edilir. Daha öncə isə cərimələr 100 manatdan 500 manata qədər təşkil edirdi. Eyni əməllər külli miqdarda ziyan vurulmaqla, partlayıcı maddələrdən və ya quşların və heyvanların kütləvi məhvəsinə səbəb olan başqa üsullardan istifadə etməklə, ovlanması məqsədilə qadağan edilmiş quşlara və heyvanlara qarşı, qoruqların ərazisində və ya ekoloji fəlakət və fəvqəladə ekoloji

vəziyyət zonasında törədildikdə isə cərimənin məbləği 3 min manatdan 6 min manata qədər (əvvəl - 100 manatdan 1000 manata qədər) məbləğdə müəyyən edilib.

Qeyd edək ki, bu ilin ilk 9 ayına olan məlumatlara görə, keçirilən reydlər zamanı icazəsiz ov edənlər 90 yerli, 15 əcnəbi vətəndaş saxlanılaraq onlardan 93 ov tüfəngi, müxtəlif ov alətləri, ovlanmış quş və heyvan götürülüb.

Brakonyerlər barəsində protokollar tərtib olunaraq 99 nəfərə 117 min 698 manat məbləğində inzibati qaydada cərimə tətbiq edilib. Altı brakonyerin şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi və barələrində qanunauyğun tədbir görülməsi üçün hüquq-mühafizə orqanlarına məktub göndərilib. Hazırda reydlər davam etdirilir.

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

19 manata görə taksisi sürücüsünü öldürənlər hakim qarşısında

Azərbaycanda vəzifəli şəxsin nişanlı oğlu faciəvi şəkildə öldü

Neftçala rayonunda baş vermiş ağır yol qəzası ilə bağlı bəzi məqamlar üzə çıxıb. Saat 18:15-də Salyan-Neftçala yolunun 37-ci kilometrliyində 03.08.1984-cü il təvəllüdü Qurbanov Vasif Vaqif oğlunun idarə etdiyi "VAZ 21214" markalı, 90 SD 432 nömrə nişanlı avtomobil, Bağlı Şirinovun sürdüüyü "T-28" markalı traktorun qoşqusuna çırpılıb. Daha sonra avtomobil idarəetmədən çıxaraq "Kredit Evi" kredit təşkilatının Neftçala filialının kredit müvəssisi Ələkbərov Şahmar Vahid oğlunun sürdüüyü 47 BD 441 nömrə nişanlı, "Mitsubishi Pajero IO" markalı digər minik maşınına çırpılıb. Nəticədə Vasif Qurbanov aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində vəfat edib.

Publika.az-ın məlumatına görə, hadisə Xıllı kəndi ərazisində Şahmar Ələkbərov işdən evə gedərkən baş verib. Qəzada ölənlər 34 yaşlı Vasif nişanlı olub və bu həftə nişan mərasimi baş tutacaqmış. O, "Aqrolizinq" in Neftçala rayon bölməsinin müdiri Vaqif Qurbanov oğludur.

Faktla bağlı cinayət işi açılıb, araşdırmalar davam etdirilib.

"Bakcell" in baş icraçı direktoru Azərbaycanda ilk dəfə 600 Mbps mobil sürətini nazirə təqdim edib

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi "Bakcell" şirkətinin baş icraçı direktoru Nikolai Beckers "Bakutel-2018" sərgisində 600 Mbps-ə qədər olan internet sürətini Azərbaycan Respublikasının neqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadəyə təqdim edib.

"Bakcell" stendində nümayiş etdirilən 4.5G texnologiyası böyük trafik həcmələrini emal etməyə imkan verməklə, həcmi gündən-günə artan məzmunun ani şəkildə yüklənməsi və istifadəsinin təmin edir. "Bakcell" in təqdim etdiyi bu "5G-yə hazır" texnologiyası sayəsində LTE texnologiyasından qat-qat yüksək olan sürətdən yararlanmaq mümkündür.

Qeyd edək ki 2018-ci ildə bakcell şirkəti "Azərbaycanın ən sürətli mobil şəbəkəsi" adına layiq görülüb. Bu mükafat bütün dünyada tanınmış "Ookla" şirkəti tərəfindən "Bakcell"ə Azərbaycan Respublikası ərazisində ən sürətli mobil internet xidmətlərinin göstərilməsinə görə təqdim edilib.

"Bakcell" haqqında

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi "Bakcell" şirkəti müasir mobil kommunikasiya xidmətləri istifadəçilərinə geniş çeşiddə məhsullar təklif edir. Şirkət öz abunəçilərinə ən mükəmməl 4G/LTE mobil internet xidməti göstərir.

"Bakcell" şirkətinin 4G şəbəkəsi artıq bütün Bakı və Abşeron ərazisi daxil olmaqla ölkənin 40-dan çox rayon və şəhər mərkəzlərində mobil operatorun abunəçilərinə ən üstün müştəri təcrübəsi təmin edir.

7000-dən artıq baza stansiyası vasitəsilə "Bakcell" şəbəkəsi əhalinin 99%-ni, ölkə ərazisinin isə 93%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir. Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri (bençmarkinq) sahəsində beynəlxalq lider və ən etibarlı müstəqil təşkilat olan "P3 Communications" şirkəti tərəfindən "Bakcell" şirkəti Azərbaycanda sınaq nəticələrinə görə, ən yaxşı şəbəkə adına layiq görülüb ("Best in Test").

"Bakcell" və onun məhsul və xidmətləri haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün, xahiş edirik, www.bakcell.com internet sahifəsinə daxil olun və ya 555-ə zəng edin. Press-revizlərə tanış olmaq üçün www.bakcell.com/az/news (və ya İngilis dili üçün www.bakcell.com/en/news) sahifəsinə daxil olun.

Qeyri-"Bakcell" abunəçiləri isə 012 498 89 89 nömrəsinə zəng etməklə "Bakcell" in məhsul və xidmətləri haqqında məlumat əldə edə bilərlər.

19 manata görə taksisi sürücüsünü öldürməkdə təqsirləndirilən

şəxslər hakim qarşısına çıxarılib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə qətl törətməkdə təqsirləndirilən Pərviz Məmmədov, Rahin Hüseynov və Şamil Bayramovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin anket məlumatları dəqiqləşdirilib və baxış iclası dekabrın 11-nə təyin edilib.

Bu hadisə ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, hadisə bu il mayın 8-də Sumqayıt şəhəri H.Z. Tağıyev qəsəbəsində baş verib.

Qəsəbə ərazisində "Mercedes" markalı avtomobilin sürücüsü taksisi Aydin Şixəliyev olmasını müəyyənləşdirib. Əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini P.Məmmədov, Sumqayıt şəhərində yaşayan R.Hüseynov və Şəmkir rayon sakini Ş.Bayramov tutulublar.

Ukraynada azərbaycanlı erməninin evini yandırdı - təhqirə görə

"Report" un Kiyev bürosunun məlumatına görə, rayon polisi tərəfindən artıq saxlanılan K. Rzayevin hadisənin törətməsinin səbəbi kimi qonşusu ilə aralarında yaranan mübahisədə onun qarşı tərəfdən milli zəmində təhqirlərə məruz qalması olduğu bildirilir.

Təhqirlərə dözməyən azərbaycanlı erməniyə hücum edərək iki otaqlı evinə od vurub, hadisə nəticəsində ev tamamilə yanıb, insan tələfatı olmayıb.

Nazirlik 1200 nəfərə əlil arabası verir

ilən yanvar-noyabr aylarında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Protez-Ortopedik Bərpa Mərkəzi tərəfindən əlilliyi olan şəxslərə və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara 1200-ə yaxın əlil arabası verilib. Nazirliyin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin məlumatına görə, mərkəzin xətti ilə həmçinin fiziki məhdudiyətli insanlara 1455 ədəd aşağı və yuxarı ətraf, habelə döş protezi, 1229 ədəd yuxarı və aşağı ətraf ortezi, 7995 ədəd müxtəlif reabilitasiya vasitəsi, 295 ədəd bel və boyun nahiyəsi üçün korset, 1796 cüt protez ayaqqabı, 3688 cüt ortopedik ayaqqabı, 594 ədəd dördayaqlı dayaq vasitəsi verilib. Bu təbəqədən olan insanlar həmçinin 2186 cüt qoltuqaltı və dirsekaltı ağac, 2524 ədəd əsa və s. reabilitasiya vasitələri ilə təmin ediləblər.

Ümumilikdə, bu ilin 11 ayında Protez-Ortopedik Bərpa Mərkəzi tərəfindən 8,2 min əlilliyi olan şəxsə (o cümlədən 956 nəfər Qarabağ müharibəsi əlilina) və sağlamlıq imkanları məhdud uşağa 29,4 min müxtəlif reabilitasiya vasitəsi verilib.

□ DÜNYA,
Musavat.com

İlkin məlumata görə, 3 nəfər taksisi sürücüsünü qətl etmək üçün onun maşınına miniblər. Yolda maşını saxlatdıraraq sürücüdən pul tələb ediblər. Aralarında mübahisə yaranan zaman isə onu bıçaqlayaraq qətlə yetiriblər. Taksisi sürücüsünün cibində olan 19 manatı götürərək hadisə yerindən qaçıblar.

□ İlkin MURADOV
Musavat.com

"Nar" dan "Samsung Galaxy Note 9" qazanmaq fürsəti

"Nar" "BakuTel-2018" - 24-cü Beynəlxalq Telekommunikasiya və İnformasiya Texnologiyaları Sərgisində iştirak edir. Hər zaman yenilikləri və innovativ addımları ilə seçilən "Nar" sərgidə yenilənmiş brendi ilə ən böyük stendlərdən birində öz məhsullarını təqdim edir. Dörd gün davam edəcək sərgi müddətində iştirakçılar həm "Nar" məhsulları ilə tanış olacaq, həm müxtəlif hədiyyələr qazanacaq, həm də əyləncəli müsabiqələrdə iştirak edə biləcəklər.

Dörd gün ərzində "Nar" stendini ziyarət edənlər texnoloji yeniliklərlə tanış olmaqla yanaşı, müxtəlif müsabiqələrdə iştirak etməklə hədiyyələr qazanacaqlar. Sərgi günlərində abunəçilər "Nar" məhsulları ilə tanış olduqdan sonra xüsusi müsabiqədə iştirak etməklə, müasir smartfon - "Samsung Galaxy Note 9" qazana bilərlər. Qeyd edək ki, müsabiqənin qalibi sərginin sonuncu günü elan ediləcək.

"Nar" stendinin qonaqlarına ilk dəfə mobil operatorun yeni məhsulları olan "Nar TV" və "Nar Wi-Fi" ruteri təqdim olunaacaq. "Nar" -ın ən son məhsulları ilə həm əyani tanış olmaq, həm də sınaqdan keçirmək mümkün olacaq. Bundan başqa, ziyarətçilər mobil operatorun yüksək keyfiyyətli 4G sürətini test edə biləcəklər. Sərgidə abunəçilərə "Nar" -ın sərfəli qiymətlərə təklif etdiyi "Full" paketləri haqqında geniş danışılacaq.

Qeyd edək ki, Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən "BakuTel-2018" - 24-cü Beynəlxalq Telekommunikasiya və İnformasiya Texnologiyaları sərgisi 4-7 dekabr tarixlərində, saat 10:00-dan 18:00-dək davam edəcək.

"Nar" hər kəsi öz stendinə dəvət edir.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığını rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni əhatə edir (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) və 7300-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyona yaxın abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

Müasir dünya insanı artıq "səhər saat 9, axşam 6" iş rejimində çalışmaqdan imtina edir. Çox adam evində, kompüter arxasında, stressiz, rahat şəkildə pul qazanmağa çalışır.

"Yeni Müsavat" bu üsulları ən geniş yayılanları barədə araşdırıb.

Bu günlərdə "BBC Azərbaycan" da maraqlı bir xəbər yayılıb. YouTube-da qablaşdırılmış oyuncaqların qutulardan necə çıxardığını və onlarla oyununu nümayiş etdirən səkkiz yaşlı oğlan YouTube-un ən çox qazanan ulduzudur. Onun illik gəliri 37 milyon manat (22 milyon dollar) təşkil edib. "Forbes" jurnalı tərəfindən təqdim olunan bu rəqəm göstərir ki, Ryan ToysReview adlı kanalı vasitəsilə Ryan, Jake Paul-dan 848 min manat (500 min dollar) daha çox pul qazanıb.

Demək olar ki, hər gün yeni video təqdim olunur və ötən bazar günü kanala yerləşdirilən sirli böyük mavi yumurta videosu artıq bir milyondan çox izlənilib. Dude Perfect kanalı isə 35 milyon manatla (20 milyon dollar) üçüncü yerdə qərarlaşıb. Ryanın vergi və ya agent, yaxud hüquqşünas xərcləri olmadığına görə qazancı ötən illə müqayisədə ikiqat artıb. Ryan NBC kanalının niyə uşaqların onun videolarını bəyəndiyi sualına belə cavab verib: "Çünki mən onları əyləndirirəm və güldürürəm".

Ryanın 2015-ci ilin mart ayında valideynləri tərəfindən yaradılan kanalının 17.3 milyon izləyicisi var və videolarına 26 milyard dəfə baxılıb. "Forbes"ə görə, 37 milyon manatın yalnız 1.6 milyonu videolardan əvvəl göstərilən reklamlardan qazanılıb. Yerdə qalan hissə sponsorlu videolardan gəlir. Sponsorlu videolardan gələn qazanc başqa ən yaxşı YouTube-çular ilə müqayisədə daha azdır.

Buna səbəb təkcə Ryanın (daha doğrusu, valideynlərinin) hər təklifi qəbul etməməsi deyil, həm də onun bu kiçik ölçülü demografiyanın ciddi istifadəçilərdən ibarət olmasıdır. Kanalda videolardan göstərilən oyuncaqlar sürətlə satılır.

Avqust ayında ABŞ-in "Walmart" supermarketlər şəbəkəsi eksklüziv olaraq Ryan's World adlı oyuncaq və geyim seriyası təqdim edib. Walmartda valideynləri ilə birgə öz oyuncaqlarını axtaran Ryanın videolarına üç ayda 14 milyon dəfə baxılıb.

Walmart ilə anlaşmasından əldə edəcəyi gəlir Ryanın gələn ilki ümumi gəlirini daha da artıracaq. Uşaq olduğu üçün Ryanın qazancının 15 faizi bank hesabına yatırılır və yetkinlik yaşına çatdıqdan sonra istifadə edə biləcək. Ryanın əkiz bacılarına da bu şöhərdən pay düşür. Onlar, Ryan's Family Review adlı ailəvi YouTube kanalına qoyulan videolarda yer alırlar.

Hər üç uşağın iştirakı ilə lentə alınan "Top 10 Science Experiments you can do at home for kids" (Evdə uşaqlarla icra edə biləcəyiniz 10 elmi eksperiment) adlı videoya 26 milyondan çox baxılıb. 2017-ci ildə 28 milyon manat (16.5 milyon dollar) gəlir ilə siyahının birincisi olan Minecraft oyunçusu Daniel Middleton, bu il dördüncü yerdə qərarlaşıb.

Jake Paul altı pillə irəliləyərək ikinci yərə yüksəlsə də, qardaşı Logan Paul bu il "Forbes"

Evdən bayıra çıxmadan necə pul qazanmaq olar?

12 ilginç pul qazanmaq yolu...

siyahısında onuncu yərə enib - 24.6 milyon manat (14.5 milyon dollar). Bununla belə, o, 2017-ci ildəkindən 5 milyon manat (3 milyon dollar) daha çox qazanıb.

Yanvar ayında Logan Paul Yaponiyadakı videolarının birində intihar qurbanının cəsədini göstərdiyinə görə üzr istəyib. YouTube-un sahibi Google Paul-un kanalını Google Preferred (Google Üstünlüyü) proqramından çıxarıb.

12 ilginç pul qazanmaq yolu

Amma bu, internet vasitəsilə pul qazanmanın yeganə vasitəsi deyil. "Yeni Müsavat" banko.az-in bu istiqamətdə ortaya qoyduğu yeni üsulları təqdim edir.

Son günlərdə məşhurlaşmış bu üsul vasitəsilə rahatlıqla pul qazanmaq olur. Məsələn, memirse, coursera, edx, duolingo, kimi saytlar bu fəaliyyətdən gəlir əldə edir.

2) Instagramda influencer olmaq

Əgər instagram profilinizdə 3k-dan çox izləyiciniz varsa, yəqin ki, bu xüsusiyyət sizin üçündür. Bəlkə də çox vaxt öz storylərinizdə reklamlar paylaşan 25k-lı profillər görürsünüz. Belə profillərə mikro-influencerlər deyilir. Məsələn, türk şirkəti olan infuanza kimi platformalarda influencer kimi pul qazana bilərsiniz.

3) Virtual köməkçilik

Daha çox sosial media meneceri kimi fəaliyyət göstərsə də, ondan bir az fərqlənir. Belə ki, virtual köməkçilər sosial medialardan əlavə hər hansı bir biznesmenin telefon mesajlarına, zənglərinə, e-poçtlarına cavab verir, onun gündəlik cədvəlini və vəzifələrini asana kimi proqramlarda qeyd edir.

4) Podcastlar

Əgər nitqiniz yaxşıdırsa, hər

hansı bir kitabı, əcnəbi dildəki danışığınızı audio fayl formatında saytlara təklif edərək sponsorlar cəlb edə və ya satış saytlarına yerləşdirib, ondan pul qazana bilərsiniz. Məsələn, məşhur BBC saytının bir gəlir mənbəyi də budur.

5) Airbnb Evinizi, heç istifadə etmədiyiniz otağınızı, bağ evinizi airbnb-da kirayə verərək, bundan pul qazana bilərsiniz.

6) Fikirlərinizlə pul qazanın Hər hansı bir markanın reklam strategiyasına, imicinə yeni fikirlər irəli sürərək pul qazana bilərsiniz. Məsələn, türk saytı adgager bu strategiyadan istifadə edir.

7) Affiliate Marketing Satış ortaqlığı adlanan bu marketing növü ilə hər hansı bir şirkətin satışında vasitəçilik edərək komissiya şəklində gəlir əldə edə bilərsiniz. Amma bunun üçün bəzi satış treyninqlərində iştirak etməli, marketing barədə özünü investisiya etməlisiniz.

8) Twitch Bir çox insan oyun oynaya-raq pul qazanır, sadəcə, burada əsas məsələ davamlı olmaq və saytdan qeydiyyatdan keçməkdir.

9) Steam CS:GO, Dota, PUBG kimi oyunlarda qazandığınız mükafatları steam üzvlərinə pul qarşılığında sata bilərsiniz.

10) Mobil tətbiqlər və aplikasiyalar.

Əgər kodlaşdırmadan başı çıxan dostunuz varsa, hər hansı bir tətbiq proqramı hazırlayaraq playstore və ya appstore kimi mağazalarda istifadəyə buraxa bilərsiniz. Pul qazanmaq üçün biraz həmin aplikasiyanı reklam edib içərisinə yerləşdirilmiş reklamlardan pul qazana bilərsiniz.

11) Elektron kitab yazmaq

Telefonların geniş yayılması

ilə kitabsevərlər kitabları elektron olaraq oxumağa başlayıblar. Yaxşı kitab yazma bilirsinizsə, öz elektron kitablarınızı 5-10 AZN-ə sataraq əlavə gəlir əldə edə bilərsiniz.

12) E-poçt mesajları Hər hansı yaxşı olduğunuz bir sahədə, məqalələr hazırlayıb onu e-poçt vasitəsi ilə insanlara ödənişli şəkildə yollaya bilərsiniz, düzdü bu sistem ölkəmizdə hələ də işləməyə başlayıb, onun üçün xaricdə uyğun saytlar tapıb, onlar vasitəsi ilə bunu edə bilərsiniz.

Yemək bişirin, paltar tikin, şəkil çəkin - YouTube kanalında yayın

Amma bunlar yeganə üsullar deyil. Son illər daha çox pul qazanmaq üçün gənclər YouTube kanalı açmağı da seçirlər. Bu, son illərin ən çox dəbdə olan online pul qazanma yollarından biridir. Amma bu sahədən pul qazananlar deyirlər ki, bu, uzun müddət tələb edir. YouTube-da pul qazanmaq üçün bu məkanda müəyyən bir konsepsiya tapmaq və bu konsepsiya-ya riayət edərək məzmun yaratmaq lazımdır. Bu seçimlərdə əsas məsələ davamlı olmaq və suallarını həll etmə videoları ola bilər. Bəzən resept paylaşma, dərzi işləri də yetərincə populyarlıq qazanır. Ən önəmli videoların keyfiyyətli və faydalı məzmunu malik olmasıdır. Keyfiyyətli məzmun sayəsində, böyümə sürətiniz müəyyən bir müddətdən sonra artacaqdır.

Məhsul al, bir müddət sonra ödədiyin pulu geri al - yeni pul qazanma üsulu

Cashback pulların qaytarılması mənasını ifadə edir. Onlayn alış-verişlərdə isə bu termin alıcının aldığı məhsula xərclədiyi pulun bir hissəsinin geri qaytarılması deməkdir. Belə ki, alıcı alış-veriş etdikdən bir

müddət, məsələn, 1 ay sonra məhsul üçün ödədiyi məbləğin bir hissəsini geri alır. Daha sadə dillə desək, bəzi online mağazalar hər hansı məhsulu məhz onlardan almağınız qarşılığında sizə cashback təklif edirlər. Məsələn, 200 AZN-lik bir telefonu onlardan əldə etdiyinizdə sizə 40 AZN cashback vəd edir. Bunun bir növ endirim kimi də qəbul edə bilərsiniz. Lakin burada geri qaytarılma alış-veriş anında deyil, 1 ay kimi müddət ərzində qaytarılır.

Sizə pul qazandıracaq saytlar bunlardır

NLP mütəxəssisi Babək Bayramov da mediada zaman-zaman internetdən pul qazanmağın yollarını təqdim edir.

Onlardan bir neçəsinə nəzər yetirək:

"Affiliate" proqramlarına giriş.

Mən əminəm, bəziləri "affiliate" proqramlarından istifadə edərək möcüzəvi gəlirlər əldə edir. Lakin tezliklə hamını eyni səviyyəyə gətirmək üçün affiliate proqramlarının nə olduğunu, nə kimi xüsusiyyətləri özündə birləşdirdiyini açıqlamağa ehtiyac duyuram. Əgər bu internet proqramları hələ kəşf etməmişinizsə, məlumunuz olsun ki, çox mühüm pul mənbəyini itirmisiniz. "Affiliate" proqramı nədir və necə işləyir, - əvvəlcə bu suala cavab verək. Bu proqramlar internet saytlarında müxtəlif formalarda tətbiq edilir, fəqət "affiliate" proqramlarının təməlinəki düşüncə, müxtəlif firmaların məhsullarını satın alacaq müştəriləri onların saytlarına göndərərək, bu satışın nəticəsində əldə edilən qazancın firmalarla sizin bölüşdürməkdir. İnsanları bir sayta göndərsəniz və əgər onlar bu saytdan bir şey alarlarsa, siz bu satışdan qazanc əldə edərsiniz. Sizə bu satışdan ya faiz, ya da sabit bir haqq ödənilir. Aşağıda bu proqramlara sahib olan bəzi saytları açıqlayıram. Dollar olaraq ödənilən məbləğlər, ay ərzində bir nəfərin bu proqramlar vasitəsilə nə qədər qazandığını göstərir. İnsanlar internet üzərindən böyük qazanclar əldə edirlər.

Posters.com - \$5,000/ay
 Sitesell.com - \$10,000/ay
 1HideOut.com - \$3,000/heftə
 Marketingtips.com - \$8,000/ay
 Gen-fit.com - \$18,000/ay
 Pillstore.com - \$50,000/ay
 Keycode.com - \$5,000/ay

Əgər affiliate proqramlardan birində uğur qazansanız, sizin həyatınız tamamilə dəyiş-

cək. Mən, ən az 40 fərqli Affiliate proqramında qeydiyyatdan keçmişəm. Heç də bütün proqramlara baş vurmağa ehtiyac da yoxdur. Bir neçə proqrama daxil olsanız belə, çoxlu gəlir əldə edə bilərsiniz. Xəyalınıza, satışları 5-20 dollar arasında dəyişən 10 müxtəlif affiliate proqramında işləməyi gətirə bilərsinizmi? Hər bir satış üçün sizə 15 dollar ödənərsə, ayda 22500 ilə 90000 dollar arasında qazanasınız. Hər gün yalnız 1 satış reallaşsa belə, hər bir affiliate üçün, ayda 450 dollardan çox pul qazana bilərsiniz. Bütün bunları uydurma sana bilirsiniz, lakin mənə etibar edin, bu həqiqətdir. Mənim kimi internetdən pul qazanmağın yollarını istifadə edən

və bu proqramlardan yüksək qazanclar əldə edən minlərlə insan var. Yaxşı, bəs bunlar necə mümkündür ola bilər?

Təbii ki, internetlə! Dünya miqyasında milyonlarla insana reklam etmək, "siçana" bircə toxunuşla mümkündür. İnternet, dünya tarixindəki ən güclü marketing vasitəsidir. Məsələn, ən gözəl tərəfi isə hamının effektiv marketing vasitəsinə istifadə etmək imkanının olmasıdır. Hər kəs kompüterlə və internetlə dünya miqyasında milyonlarla müştəri və böyük satışlar əldə etmək şansına sahibdir. Bu affiliate proqramlarını internetin gələcəyi üzərində böyük rol var. Hər il online ticarətdə trilyonlarla dollar dövr etməkdədir və bu rəqəm getdikcə böyüyən bir nisbətə artmağa davam edir. Təxminən yaxın 2-3 il ərzində online satışların yarısı bu affiliate proqramlarının, yəni bizlərin yardımıyla ediləcək. Hesablamalar üçün riyaziyyatı yaxşı bilməyə məcbur deyilsiniz, ticarət dövrüyəsindən pul qazanmaq üçün çox böyük fürsətiniz var.

Sizə çox gözəlməməyi məsləhət görürük. İndi hərəkətə keçin! İndi, bu sistemdə rol almaq üçün ən yaxşı zamandır. Online olaraq bu affiliate proqramlarına nə qədər tez qatılırsınız, çox yaxşı mövqeyə sahib olacaqsınız, internetdəki bazarın böyüməsi davam edəcək və siz, yalnız oturmaq qazancınızın artışı izləyəcəksiniz.

Bir dəfə sistemi yaradıb qurarsanız, kompüter və internet geri qalan hər şeyi sənin əvəzindən edəcəkdir. Həftədə 3 saatdan da az zaman sərf etməklə, ayda 5000 dollardan da çox gəliriniz olar. Fəqət unutmayın ki, işləməyə nə qədər çox zaman xərclənsəniz, o qədər çox gəlir əldə edərsiniz. Bu proqramlar möcüzədir...

□ Hazırladı: Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 261 (7150) 6 dekabr 2018

Bir dırnağa görə ayağından oldu

Hannah Moore adlı gənc qız dırnaq batmasına görə cəhənnəm kimi 3 il keçirəndən sonra öz ayağını kəsdirmək üçün 5 min dollar ödəyib. "Daily Mail"-in xəbərinə görə, 19 yaşlı qız batmış dırnağı əməliyyatla götürüldəndən sonra dayanılmaz ağrılar çəkib. Hər hansı bir infeksiya əlaməti olmasa da, ayağına ən kiçik toxunuşda göz yaşlarına boğulurdu. Həkimlər gənc qıza olduqca nadir görülən kompleks bölgə ağrı sindromu diaqnozu qoyub. Bəsit bir əməliyyat bu xəstəliyi gücləndirə bilər. Xəstəlik 19 yaşındakı qızın ayağını qaralib qabıqlanmasına səbəb olub. Daha sonra isə ayağının ortasında bir deşik yaranıb. İllərlə davam edən faydasız müalicə üsullarından sonra həkimlər məsləhət görməsə də, Hannah ayağının kəsilməsini istəyib. Həkimlər ona bildirdi ki, ağrılar ayağının digər hissələrində davam edə bilər. Amma o, bu acını çəkməyə davam etməkdənsə riskə girməyi tərcih etdi. Hannah verdiyi açıqlamada bildirdi ki, bu, həyatında verdiyi ən düzgün qərar olub: "Bundan daha çox xoşbəxt ola bilməzdim. Ötən 3 il kabus kimi idi. Ayağıma həтта odeyal da dəysə, göz yaşlarına boğulurdum".

Oğru qadın özünü tutdurdu

Amerikalı qadın Hannah Sabatannın çox qəribə həbs hekayəsi var. Öncə maşın, ardınca isə bankdan 6 min dollar oğurlayıb. Amma gənc qadın YouTube-yə yüklədiyi video ilə polisi dolayanda dərhal yaxasını ələ verib. Halbuki o, oğurluqdan dərhal sonra gizləndiyi üçün polisler onu tapa bilmirdi. Maraqlıdır ki, gənc qadın videoda danışmır. Amma kağıza yazdığı "Mən bir maşın oğurladım və bank soydum. Tam 6256 dollarım var. Bu, mənim həyatımın ən yaxşı günüdür. İndi çılgıncasına alış-veriş edəcəm" cümləsi ilə soyğununu etiraf edib. Vi-

deonun yayımlanmasından qısa müddət sonra polis gənc qızı yaxalayıb. Sözügedən videolar isə dəlil olaraq onun əleyhinə istifadə olunub.

Əlil cütlüyün sevgisi dünyanı heyran etdi

Çin ərazisində yaşayan əlil cütlük internetdə sensasiya yaradıb. Bu barədə "South China Morning Post" nəşri xəbər verib. Eks hərbi qulluqçu Lyu Xey işdə baş verən bədbəxt hadisə nəticəsində əlini itirib. 2007-ci ildə kişi televizorda 13 yaşında ikən hər iki ayaq və qollarını itirən Li Meyven haqda süjeti görüb. O, həmin qadını tapıb və ona evlənmə təklifi edib: "İkimizin bir yerdə əlləri də, ayaqları da olacaq. Biz bir yerdə xoşbəxt yaşaya bilərik".

Kişinin bu təklifi ilə qadın razılıq edib. İndi Lyu və Li bir yerdə uşaq böyüdürlər. Onlar toyuq-cücə saxlayır və öz fermalarında tərəvəz yetişdirirlər. Bununla paralel, cütlük yaxınlarından və yad adamlardan hər hansı yardım qəbul etmir. Onlar bu yolla qızlarının müstəqil böyüməsini, yetişməsinə istəyirlər. "Ferma bizim hər üçümüz üçün yetərincə böyük gəlir gətirir. Biz başqalarının hesabına və mərhəmətinə yaşamaq istəmirik".

Lyu və Li Çinin informasiya agentliyi onların şəkillərini WeChat-a yerləşdirəndən sonra populyarlaşdılar. Bir çoxları onlara ən gözəl isteklərini yollayıblar və bu ailənin qızları ilə bir yerdə çox xoşbəxt görüldüklərini deyiblər. "Həтта mən bu kadrlara baxanda özümü çox xoşbəxt sayıram", deyər oxuculardan biri etiraf edib.

3 yaşlı qız döş xərçənginə tutuldu

Çinin Şandun bölgəsində 3 yaşlı qızın döş xərçənginə tutulduğu və əməliyyat olunduğu xəbəri çıxıb. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Mart ayında 3 yaşlı qızın anası övladının alt paltarındaki ləkələrə diqqət edib. Bundan bir neçə həftə sonra isə qızın sinəsində dəyişiklik hiss edib. Daha sonra qadın öz qızını mütəxəssisə göstərmiş. Həkim qızda vaxtından əvvəl cinsi yetişkinlik əlamətləri müşahidə edib və buna görə də onun qidalanmasına xüsusi diqqət edilməsini, bu prosesi sürətləndirəcək qidalara üstünlük verilməməsinə tapşırıb. Qadını söhbətin bu cür yekunlaşması qane etməyib. Ona görə də başqa bir xəstəxanaya müraciət edib.

İkinci baxış zamanı qızda sol döşündə xərçəng əlamətləri aşkarlanıb. Ümumi analizlərdən sonra onda xərçəngin nadir növünün olması üzə çıxıb. Qızı uğurla əməliyyat ediblər və döşünü saxlamaqla həmin şişə kənarlaşdırıblar. Xərçəngi onun erkin mərhələsində tapdıqları və dərhal müalicə etdikləri üçün yayılma ehtimalının olmadığı da bildirilir.

QOÇ - Səhhətinizlə bağlı problem yoxdursa, uğurlu gün hesab etmək olar. Üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini dərk etsəniz, planlarınızın əksəriyyəti reallaşacaq. Tanrını yaddan çıxarmayın.

BUĞA - Təxminən saat 13-dən etibarən ulduzlar qarşınızda bir neçə şans yaradacaq. Ələlxüsus da gələcək perspektivlər üçün bu fürsətin əhəmiyyəti böyük olacaq. O vaxta qədərse gözüaçıq olun.

ƏKİZLƏR - Fəaliyyətlə bağlı uğurlarınız birə-beş qat arta bilər. Bunun üçün həmkarlarınızla əlaqələri dərinləşdirməli, yeni iş təkliflərinə başdansa odu yanaşmamalısınız. Risk etməkdən qorxmayın.

XƏRÇƏNG - Bir qədər mistik təqvimdir. Amma əminik ki, siz belə bir gündə falçı və ya cadugər yanına yox, müqəddəs ziyarətgahlara, ibadət yerlərinə baş çəkəcəksiniz. Pulla bağlı ehtiyatlı olun.

ŞİR - Bir çox bürclər kimi siz də əsas vaxtınızı sevgiyə həsr edin. Çünki yeganə uğurunuz bu sahədə olacaq. Digər məsələlərdə isə qalmağa gözələnir. Vəzifəli adamlarla ehtiyatlı davranın.

QIZ - Kifayət qədər uğurlu gündür. Həтта havaların dəyişikliyi də ovqatınıza mənfi təsir göstərməyəcək. Məhəbbət amilinə daha çox diqqət yetirin, işgüzar sövdələşmələri sürətləndirin.

TƏRƏZİ - Ulduzların düzümü daha çox qarşılıqlı münasibətlər zəminində uğurlara yiyələncəyinizdən xəbər verir. Bu yönümdə sevgi amilini daha çox qabardın. Axsamsa ehtiyatlı olun.

ƏQRƏB - Saat 15-ə qədər bütün vacib işlərinizi yekunlaşdırın. Çünki göstərilən müddətdə iştirakçısı olduğunuz proseslər xeyrinizə cərəyan edəcək. Sonrakı saatlarda neytrallıq nümayiş etdirin.

OXATAN - Gün boyu mənfi yüklü Ay bürçünüzdə olsa da, nəzərdə tutduğunuz planlar müsbət həllinə yaxınlaşacaq. Dedi-qodudan uzaq olun. Məişət problemlərini deyil, mənəvi duyğularınızı qabardın.

OĞLAQ - Həddindən ziyadə səmərəli bir gün yaşayacaqsınız. Qonşu və qohumlarla təmkinli və ədalətli davranın. Sevindirici xəbərlər, uğurlu hadisələr ovqatınızı yüksəldəcək.

SUTÖKƏN - Yeni əlaqələr qurmaq, nəzərdə tutulan planların icrası üçün sövdələşmələrdə iştirak etmək baxımından çox səmərəli gündür. Səhhətinizlə bağlı problemləriniz isə təcridən qaydasına düşəcək.

BALİQLAR - Qarşınızda duran gündə Göy qübbəsi daha çox neytrallıq nümayiş etdirməyinizi tələb edir. Ciddi sövdələşmələri, riskli məsələləri (ələlxüsus pulla bağlı) təxirə salın.

Qoroskop

(6 dekabr)

Səbuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Fillər kəndə girdi, adamlar evlərinin damına çıxdı

Hindistanın Odiş ştatındakı bir kəndə vəhşi fil hücum edib. Bu barədə Newsflare xəbər verib. Cavan fil küçələrdə süttüyür, insanlara hücum edir, evlərin həyətlərində yerləşən maşın və velospedlərə zərər yetirirdi. Əhali bu qəzəbli heyvanlardan qurtulmaq üçün evlərinin damına çıxmağa və orada gizlənməyə məcbur qalmışdı. Qaçış zamanı üç nəfər yüngül bədən xəsarəti alıb. Daha sonra vəhşi fil demir yoluna çıxıb və nəticədə bir neçə qatarm hərəkətində məhdudiyətlər yaranıb. Bundan sonra heyvan könüllü şəkildə yoldan çıxıb və meşəyə girib.

2017-ci ildə xəbər yayılmışdı ki, ac fillər dəstəsi Çindəki Yunnan bölgəsini mühasirəyə alıb. Yem axtaran heyvanlardan özlerini qorumaq üçün yerli sakinlər qapılan bağlayaraq, evlərinin damında gizləndilər. Fillər isə həmin ərazidə bütün gecə gezinti ediblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100